

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 5 april 1940
God. XI • Broj 14

PROTIV UNOŠENJA ZABUNE I RUŠENJA

U jednom od prošlih brojeva „Sokolskog Glasnika“ zabeleženo je držanje komunista u Češkoj, pa je tom prilikom podvučeno, kako je to držanje u oštroj suprotnosti sa onim, što ogromna većina češkog naroda smatra kao svoj nacionalni i socijalni ideal, a zbog čega su toliki češki rodoljubi i veliki broj omladine prineli tolike žrtve i tolika stradanja. To držanje je, međutim, u suprotnosti i sa parolama, kojima su se ti isti komunisti, do pred kratko vreme, sami razbacivali.

Nije to samo u Češkoj, nego i u Francuskoj, Engleskoj, Americi, skandinavskim državama itd., — pa i kod nas. Dok je, do pred samu pola godine, komunistam u čitavom svetu bio uzeo najratoborniji stav prema nacionalsocijalizmu, pa se tom prilikom obarao čak i na češke državnike, zato što nisu radije riskirali rat, pa makar bili spravnjeni sa zemljom, nego li da, makar privremeno, popuste pred nadmoćnijom silom, — taj isti komunistam je počeo da uyerava svet, da je parola oslobođenja Čeha i Poljaka prazna fraza, te da, umesto nje, treba prihvatiti parolu o bezodvlačnoj likvidaciji rata, koja bi Čeha i Poljake ostavila pod dominacijom nemačkog Rajha i nacional-socijalizma. U poslednje vreme menjaju već i to, pa kažu, da radnici u Češkoj treba u prvom redu da se bore, i protiv Hahe i protiv Beneša, a ne za nacionalnu nezavisnost; te da radnici u Francuskoj, Engleskoj, Jugoslaviji itd., treba svu svoju borbenost da upute protiv partija i stanja u sopstvenoj zemlji, ne vodeći uopšte brigu o opasnostima iz vana. Ubacuje se, štaviše, svestrana propaganda, pod geslom „Dole rat“; izmišljaju se najfantastičniji romani, kako, za račun one ili ove strane sile, treba da udjemo u oružani sukob, — ma da kod nas niko i ne misli da se laća oružja, sem naravno onda, ako najvitalniji interesi zemlje i naroda budu ugroženi; — i ma da su se, do pre nekoliko meseci, ti isti propagatori zaklinjali na „odbranu zemlje“, u vreme kad oružani sukob u svetu još nije bio počeo, i kad je, prema tome, opasnost iz vana, bila daleko manja.

Da sve to pretstavlja suštu PROTIVREČNOST, NEDOSLEDNOST I RUŠILACKO UNOŠENJE ZABUNE, nije potrebno ni govoriti. Ima ih koji tu nedoslednost tumače svakojakim razlozima. Ali ako uzmemo razlog, koga sami komunisti prećutno priznaju, a to je prilika, da se opet pokrene mašina svetske revolucije, — dovoljno nam je da uočimo svu destruktivnost te pojave, kao i potrebu, da se svi slojevi naroda, a naročito omladine, izleče i oslobode od nje. Jer o tome, šta može svet, pa i pojedini staleži, da dobiju u opštoj revoluciji, u opštem rušenju itd., pruža nam najbolji primer sama Rusija, gde se, nakon tolikog uništavanja, u stvari slučajeva moralo posizati, makar i za ostacima porušenog, samo da bi se izišlo iz haosa i iz stotinu nevolja.

Ni našem seljačkom, ni našem radničkom svetu nisu potrebni nikakvi rušilački i krvavi eksperimenti, niti ih on želi. Njemu je potreban mir i poštena nagrada za pošten rad; potrebna mu je socijalna pravda, znanje i blagostanje; i potrebna mu je nezavisnost i snaga nacionalne države. Naš narod je Sloven do srži, i uvek je pripravan da pomogne slovenstvu, i da se raduje njegovim uspesima, pogotovo kada se radi o velikom ruskom narodu. Ali loš i uzaludan posao vrše oni, koji bi to njegovo slovenstvo, — nerazdruživo spojeno sa njegovim rodoljubljem i sa njegovom pravnošću da brani nezavisnost Jugoslavije, hteli da odvuču na stranputice anacionalnih eksperimenata i rušilačkih krajnosti, koje saraduju sa najšovinističkim imperijalizmom i sa onima, koji ne poštuju ničiju slobodu, pa su prema tome, protivne i slovenstvu i našim narodnim interesima.

Nema te formule ni te ideologije, zbog koje bi bilo opravdano napustiti odbranu rodne grude i svoje nacionalne države. Pa, kao što smo ranije dobronamerno pozdravljali odluke omladine, da brani tu grudu i tu nezavisnost, ne pitajući kojim grupama ta omladina pripada, i verujući da u svakoj omladini ima bar zrno idealizma i spremnosti na žrtve, — tako treba odlučno pobijati svaki obrnut rad,

Uspjela skupština Sokolske župe Zagreb

Sokolska župa Zagreb održala je godišnju skupštinu, u nedjelju 31 marta, u svečanoj dvorani Sokolskog društva Zagreb 2.

Budući da su izvještaji funkcionera bili pretresani i jednoglasno prihvaćeni već u subotu, kako na zborovima načelnika i prosvjetara, tako i na zajedničkoj konferenciji svih skupštinskih delegata, to je sama skupština imala u glavnom svečano-manifestacioni značaj. Otvorio je starješina župe, brat Dr. Oton Gavrančić sa konstatacijom, da jugoslovensko sokolstvo, vjerno svojom tradiciji i, poštujući uspomenu najdrevnijih prvoboraca za jugoslovensku nacionalnu misao (a koji su nikli baš iz ove naše sredine, u kojoj se ta misao danas najžešće pobija) da to jugoslovensko sokolstvo, stojeći nepokolebljivo na stanovitu narodnog i državnog jedinstva; poznaje samo jedno stanovište: „Jedan Kralj, jedan narod, jedna država, jedno sokolstvo!“ (Dugotrajni aplauz). U slijedu toga sveta nam je i prva dužnost da se na ovoj skupštini sjetimo uzvišenoga starješine, Ni. Vel. Kralja Petra II (dugotrajno gromko klicanje: Živio Kralji!).

Nakon toga starješina Gavrančić čita brzojavne pozdrave bratskih župa Beograd, Split i Užice, te izvještava, da je stigla depeša bratskog Saveza, da će ga na skupštini zastupati brat Dr. Branko Čipčić, umjesto Dr. Vladimira Belajčića, prvog zamjenika starješine, koji je u zadnji momenat bio spriječen. Brat dr. Gavrančić srdačno pozdravlja saveznog delegata i predlaže da se zahvalimo bratu Dr. Belajčiću na pozdravnoj depeši.

U nastavku svog govora brat Gavrančić sa mnogo poleta, ali sa krutim realnim shvaćanjem izvede stvarne zaključke, koji proizlaze iz situacije, u kojoj se danas nalazi sokolstvo u ovim krajevima. Prekidan oduševljenim pristajanjem i odobravanjem skupštine, stavio je konačno, — kao rezultat svojih razlaganja i svih sugestija, datih na konferenciji delegata, — na glasanje ovu REZOLUCIJU:

1. Vjerno mislima i težnjama najvećih naših umova i narodnih pregalaca, koji su jugoslovensku državu sa jugoslovenskom državnom idejom kao osnovicom najprije ovdje u Zagrebu osjetili kao prijeku istorijsku potrebu za očuvanje i trajnu sigurnost Jugoslavena, sokolstvo, smatra kao bitno u svom nacionalnom stavu i sokolskom radu: Jedan Kralj, jedan narod, jedna država, jedno sokolstvo.

ne pitajući ni opet, zbog čega je ta promena nastala, i koja ju je ideologija (sa desna, ili sa leva, — ali u svakom slučaju strana, a ne naša narodna!) — diktirala. RODOLJUBLJE I NACIONALNI OSEĆAJ SU NAJDRAGOCENIJE I NAJPLEMENITIJE ODLIKE NAŠE ZEMLJE I NARODA, I SOKOLSTVO TREBA NAJODLUČNIJE DA SE SUPROTSTAVI SVAKOME ONOME, KOJI BI HTEO DA IH PORUŠI ILI OSLABI!

2. Služeći tim idealima sokolstvo odbija od sebe svaku insinuciju da je bilo ili da je u službi političkih stranaka ili partijskih režima, jer je ono svoje shvatanje o narodnom i državnom jedinstvu ispovjedalo još davno prije političkog ostvarenja jugoslovenske države, a za stvaranje takve države nije žalilo žrtava.

3. Zadojeni jugoslovenskom misli Sokoli s ponosom ističu da je ta misao srušila granice velikih carstava i ujedinila jednodruvu braću u bratski zagrljaj, pa ne mogu nikakve granice ni unutar naše države ni u buduće otrgnuti Sokole jedne od drugih i spriječiti ih da požrtvovano nastave svoj rad na jačanju narodnog i državnog jedinstva.

4. Služeći kao apsolutno konstruktivan element jačanju naše drage jugoslovenske zemlje, Sokoli s negodovanjem dižu svoj protest protiv svih neodgovornih, a u znatnoj mjeri i odgovornih činilaca, koji u današnjim teškim i mutnim političkim prilikama nasrću na živote i ličnu sigurnost Sokola i nasilno oduzimaju sokolsku imovinu. Skrećemo im pažnju da se u tome među njih često uvlače stari vjekovni neprijatelji slovenstva i jugoslovenske nacionalne misli, koja je jedina kadra da nas očuva od njihova ropstva.

5. Zahvaljujući logici ovih fakata i u naknadu za pretrpljene štete sokolstvu je određena sa strane Kr. vlade izvjesna materijalna satisfakcija čime je i od najviših činilaca u našoj zemlji priznato da je sokolstvo pretrpjelo nepravde napadaje. Duboko povredeno u svom idealističkom stremljenju i odgojeno da u svom radu za dobro Kralja, naroda i države pretpostavlja moralni i idejni uspjeh materijalnom, sokolstvo traži da mu se dade i moralna zadovoljština na koju polaže najveću važnost.

Tražimo da se prestane i sa otpuštanjem i premještanjem sokolskih radenika iz državne i samoupravne službe i da se učinjene nepravde poprave.

Zatim su sa aklamacijom primljeni izvještaji župskih funkcionera, i data je razrešnica staroj upravi. Osim neznatnih izmjena, nastalih uslijed smrti ili preseljenja bivših funkcionera, stara je uprava gotovo u cijelosti i aklamacijom izabrana, i time od skupštine dobila priznanje za svoj dosadanji rad. Starješinstvo čine: starješina dr. Oton Gavrančić, zamjenici starješine Josip Rišlavi, Dr. Ante Mudrinić i Dr. Mate Hraste (Sisak), načelnik Dr. Stan-

ko Tončić, zamjenici Dragutin Potočnjak, Stjepan Kušar, Marjan Maržan, Nikola Đurić (Okučani), načelnica Elza Skalar, zamjenice Dragica Delić, Mira Neferović i Anka Pšenička, tajnik Viktor Heumer, zamjenik Sveto Kodžić.

Nakon izbora uprave, uzeo je riječ delegat Saveza, brat Dr. Branko Čipčić i zaželio novoizabranom upravi najbolji uspjeh u radu. U svom opširnom i srdačnom govoru izjavio je, da je vrlo rado došao na skupštinu župe Zagreb, jer je sam počeo da sokoluje baš u Zagrebu. Bratski Savez mnogo cijeni rad župe Zagreb, koji se odvija pod najtežim uslovima i svagda će ga podupirati! Ističe da je sokolstvo općenarodna organizacija, koja nikad nije služila nijednom režimu, već samo svome narodu, a u tom radu za sreću naroda i za moćnu Jugoslaviju, niko i ništa nas neće moći da ometa. Služeći cijelom narodu, sokolstvo će svagda služiti na korist i pojedinih dijelova našeg naroda, bez obzira na bilo kakvo unutarnje razgraničenje, jer će se uspješnim jačanjem pojedinih dijelova, jačati i cjelina, naša draga Jugoslavija. A samo u jakoj i moćnoj Jugoslaviji leži spas svih njenih sinova, što je i cilj svakog sokolskog rada. Zato treba i sokolska župa Zagreb da zbije svoje redove i da neprekidnim tvrdim radom doprinese tom cilju. Samo jugoslovenskom nacionalnom idejom moći će se čvrsto cementirati osnov naše zajedničke kuće i samo u, tako cementiranoj kući, moći će svi dijelovi naroda odolijevati svim iskušenjima. Sokolstvo je vazda bilo konstruktivan činilac, svagda je gradilo a nikad nije rušilo!

Govor saveznog delegata je nagrađen oduševljenim čestitanjem.

U zadnjoj tački dnevnog reda bilo je govora o sokolskoj štampi, o radio-reportaži, o ljetovanju u Krapini i još nekim korisnim predmetima.

Skupština je zaključena pjevanjem „Oj Sloveni“, i burnim poklicima Kralju, Jugoslaviji i sokolstvu, u punom bratskom sa-glasaju i oduševljenju.

Sednica Zbora župskih načelnika

Zaključkom sednice Načelnništva Saveza SKJ sazivamo za 13 i 14 aprila sednicu Zbora župskih načelnika u Beogradu u prostorijama Saveza. Početak u 9 sati pre podne. Na dnevnom redu sednice je: izvještaj načelnice, opšte prilike, tekući poslovi, budžet za 1940/41 godinu, kalendar priredaba, raspored obilaska župa i pitanje prednjačkih ispita.

Na zboru će se nastaviti sa učenjem prostih slatskih vežbi. U izgladu je da ćemo za zbor načelnica dobiti uputnice za povlaštenu vožnju u četvrt cene, o čemu ćemo na vreme obavestiti.

Скупштина Савеза руског соколства

Осамнаести пут састали су се делегати и претставници мањих и већих, далеких и блиских руских Соколских Отсека у Престоници братске Југославије, Београду, на своју главну годишњу скупштину. — 30 пуномоћних делегата од 21 руске соколске јединице, претставници самог Савеза, Просветари, Начелници и многобројни учесници Покрајинске Соколске академије, приређене приликом Скупштине. — напунили су просторије Руског Дома Цара Николе II.

И овог се пута састали активни руски Соколи да сви заједно, у братској средини, претресу најпodesнији план како би се што сигурније и тачније решили данашњи, нарочито замашни и одговорни задаци Руског соколства. Скупштина је заседала у атмосфери пуног поверења, чврсте слоге, узајамног разумевања и воље за рад.

Са нарочитим задовољством примећено је, да су свечану соколску седницу овога пута посетили многобројни видни претставници најактивнијих руских националних организација, те су изразили пуну вољу за заједничким радом, убеђени о недогледној користи соколске делатности у будућој слободној од данашњег јарма Русији.

Нарочито одушевљење и искрену братску захвалност изазвао је кратак али надахнут говор претставника братског Савеза Сокола Краљевине Југославије, Секретара Савеза, брата Р. Грђића, који је подвукао значење данашњег руског соколског рада на добробит Велике националне Русије, истакнувши да је само у тој Русији спас и моћ Словенске Идеје.

Нарочито је важан и одличан био говор старешине Покрајинског Савеза Руског соколства бр. В. Артамонова, који је напртао јасну али жалосну слику данашњег општег стања у С. С. С. Р., истакнуо да су се рокови за неизбежну темељну промену приближили и

подвукао да ће скоро Русија несумњиво оздравити и поново заузети одговарајуће јој место у кругу великих светских сила. Несумњива је такођер чињеница да руски народ зна ко су његови прави пријатељи и ко су његови гробари, да у своје време исплати свакоме пуном шапом по заслуги.

Приликом саслушања разних извештаја, детаљно су претресена сва најважнија питања, уочене су евентуалне грешке и установљени извесни недостаци у раду, с обзиром на данашњи историјски моменат. Између осталог констатовано је да се у минулој години Руско соколство нарочито истакло у раду са омладином и децом у којем циљу функционисало је 20 децијих соколских школа са одабраним специјалним програмом, било је спроведено 12 летних логора за руски соколски наратштај са укупним бројем до 200 нараштајаца и приређен у манастиру „Милково“ скупни покрајински логор у којем су узели учешћа омладинци од 15 руских соколских јединица у овој земљи, па чак су били и претставници од руских соколских Друштава у Софији и Риги!

Ако се узме у обзир да је у овом Покрајинском Савезу у току минуле године било приређено 28 соколских академија и 72 излета, одржано до 300 говора пред врстом и око 240 разних предавања по специјалном програму, функционисало је до 20 соколских библиотека, 8 аматерских позоришта у којима је приређено укупно до 30 претстава, стално излазно у Београду Савезни соколски часопис „Пути Руског Соколства“, „Соколске новине“ у Врању, повремени часопис руског Соколског Отсека у Земуњу, „бнатици“ у појединим Отсесима, одржано 3 радио предавања итд. итд., то би се могло сматрати да је у току прошле године извршен огроман рад.

Од нарочите важности за

ширу пропаганду соколске идеје било је учешће Руског соколства на Јуначком Слету у Софији јула месеца 1939 г., којом приликом руском соколству додељена је прва награда — сребрни пехар, издано је много медаља, венча и диплома за утакмице и даровани су Царски ордени појединим соколским функционерима.

Али обзиром на данашње светске прилике сав овај огроман рад руског соколства још увек је недовољан и треба га свестрано потенцирати. Узето је у обзир да ће се радити — напорно и свесрдно на успостављању правног поретка, растрованог породичног живота, оцаване хришћанске вере, братства и љубави између великог руског народа, залуталог данас странпутицом.

Приликом Скупштине била је приређена Покрајинска Савезна соколска академија са врло успелим обимним програмом од 16 тачака. Академији су суделовале гимнастичке групе свјетске категорије од руских соколских отсека: у Београду, Земуњу, Н. Саду и Крагујевцу.

Нови Управни одбор Покрајинског Савеза остао је у главном исти: — Старешина — бр. В. Артамонов, Просветар — бр. В. Сергејевски, Начелник — бр. А. Ган и секретар — бр. Н. Ржевски.

С вером у Бога — за срећу и славу своје Отаџбине! Здравло!

Н. Кадесников

Zanimljiva naraštajska akademija u Beogradu

SOKOLSKO DRUŠTVO BEOGRAD III, prireduje sutra, 6 aprila, u 9 sati uveče, u svom domu, III naraštajsku akademiju, sa odabranim vežbama muškog i ženskog naraštaja. Posle programa zabava, uz sviranje džez-orkestra. Ulazne cene su popularne, a interes za ovaj nastup mladih sokollića velik.

Preporučamo najtoplije!

Против смутљиваца, а за државу под сваку цену!

Најраширенији хрватски лист „Јутарњи лист“ објавио је недавно чланак, у коме тврди, да се наш основни проблем данас састоји у томе, да се „безусловно и под сваку цијену одржимо као држава“, а за Бановину Хрватску, да се што пре изгради. Пред тим проблемом, сви други проблеми су ситни и безначајни. Зато загребачки лист устаје против оних у Бановини Хрватској, који, због ситних разлога, сеју незадовољство и дефетизам. Лист се жали да се „сви гријехови почетака, све поманькање искуства у владању и све недаће које прате дјело преуређења државе, без ичије кривње, управо злочиначки искористилују“. — да се „настоје усковитлати страсти народне, означајући као кривце, или народ српски или народ словеначки“, — да сви бесавесно лицитирају на више, „без икакве стварне критике и стварних критерија“, — те да „нико не жели бити мален, скроман, радичан и стваран Хрват“, већ би сви хтели да господаре и да буду велики.

Готово истовремено објавио је и др. Хинко Крижан један од вођа СДС, чланак, уперен против смутљиваца, у коме се каже:

„Смутљивци се познају по том што увијек говоре, да су само они прави Хрвати, а сви други издајници. Окићени тробојницом вичу они гдје треба и не треба „Живица Хрватска“, а не признају и дају живот Хрвату-човјеку.“

Смутљивци су сви они, који хвале туђина, славе његову силу и обећавају његову помоћ. Лажу хрватском народу, да му од никога не пријети погубељ, да су му сви пријатељи, а непријатељ да му је само његов селџачки брат — Србин, који с њим у истој кући живи и исту судбину дијели.

Смутљивци су они, који заводе народ на изгреде и самосилу и који га варају, да може све сам одмах извршити. Уче га сили и суровости, непоштовању закона и народне власти.

Наводе га на личне освете, мржње и пљачке.“

Врло симптоматични гласови, који показују ипак почетак отрежњавања, ма да за г. Крижану морамо подвући да је он већ и раније увек упозоравао на негативне појаве. Међутим, сада један од листова, који су тоталитарно примали све што се у Хрватској радило, било то добро или зло, види тешке грешке и врло негативна расположења. Зато устаје одлучно против тога, да се кривци измишљају искључиво на словеначкој или српској страни, и упозорава да их треба тражити у домаћој пометености, у отимању за частима и положајима, у поманькању правилног гледања у рушилачким страстима и т. д. И што је најглавније, загребачки лист истиче да је најважнији задатак, за све нас без разлике, не само изграђивање Бановине Хрватске, него и безусловно одржање југословенске државе.

Међутим, из тога треба повући и конеквенце, и престати са харангирањем против оних Хрвата и Срба, који поштено остају код своје југословенске оријентације. Треба престати са нападима, сејањем мржње и сарапушењем, и посветити се заиста изграђивању Хрватске и читаве Југославије, јер једино у потпуној осећајној заједници може то изграђивање да се проведе и Југославија да се очува.

IZ UPRAVE „PREDNJAČKOG ZBORNIKA“

Obaveštavaju se sve jedinice i pojedinci, da će idući, 4 broj „Prednjačkog Zbornika“ biti poslan samo onim sokolskim društvima i četama, kao i pojedincima, koji uplate pretplatu najzad do 15 aprila, ili se do tog roka jave kao pretplatnici. Svima onima, koji do tog vremena ne uplate pretplatu, neće se poslati 4 broj. Pretplata iznosi samo 12 dinara godišnje, a šalje se čekovnom uplatnicom broj 57-686, koja je bila priložena prošlom broju „Prednjačkog Zbornika“. Pismene narudžbine slati na Upravu, Beograd, poštanski pretnac 342, Prestolonaslednikov trg 34.

Sjajna akademija Sokolskog društva Beograd II

Za VII akademiju Sokolskog društva Beograd II, koja je održana prošle nedelje u Narodnom pozorištu u Beogradu, može se reći, da je bila najuspelija sokolska priredba tog stila u ovoj sezoni, kako po broju posetnika, tako i po izvedbi pojedinih tačaka. Akademiji je prisustvovao izaslanik N. V. Kralja, pukovnik g. Durbešić, izaslanik Ministra Vojске i Mornarice, pomoćnik Vrhovnog inspektora zemaljske odbrane, armijski general g. Bogoljub Ilić, izaslanik Ministra za fizičko vaspitanje naroda, referent br. S. Čelar, a u ime predsednika Opštine grada Beograda, akademiji je prisustvovao ing. br. Laza Kostić, starešina Sokola II, dok je u ime Savezne uprave prisustvovao veći broj članova na čelu sa zamenikom starešine, br. ing. Smiljančićem i načelnikom, br. Ivanom Kovačem. Dvorana je bila dupke puna, kao i galerije. Mnogi su morali da se vrate sa ulaza, jer su ulaznice bile rasprodane.

Program je bio vrlo biran, a što je napose važno, izvedene su

originalne tačke, koje su uvežbali članovi bez ičije pomoći. Treba napomenuti, da Soko II nema podesnih prostoriја za vežbu i da su sve kategorije uvežbane u tesnim, upravo, podrumskim prostorijama. Zbog toga je uspeh akademije još značajniji, jer daje najbolji dokaz, koliko se može postići kada se hoće, uprkos smetnjama.

Sve tačke pratila je muzika Kraljeve garde.

Završetak programa ostao je nezaboravan. Živa slika, „Da se ne zaboravi!“, od Jovanović-Jenka, bila je kruna uspeha. Muzika svira herojske narodne pesme, dok se Sokoli i ceo narod spremaju uz pesmu na borbu za slobodu. Vojnici hrabro ginu, ne žaleći svoj život, a „Vojničko pismo“ nepročitano viri jednom iz šinjela. Na kostima junaka stvorena je Jugoslavija... To se zaista ne sme da zaboravi! U ovoj tački nastupio je kao gost, br. D. Gošić, član drame i reditelj Narodnog pozorišta, izazvavši sa recitacijom „Vojničkog pisma“

od Ilića suze na oči i jecaje u publici...

Brojni gledaoci razili su se duboko impresionirani priredbom Sokola II, ne žaleći što su gledali ovu zaista retku manifestaciju, sa originalnim umetničkim pretenzijama. Znajući teškoće sa kojima se bori Sokolsko društvo Beograd II, moramo još jednom podvući njegov uspeh, sa željom, da posluži kao uzor i ostalim društvima.

Na večer je društvo Beograd II priredilo zajedničku večeru, u sali Trgovačke Kasine, na kojoj je uzeo učešća veliki broj članova i članica, a najviše vežbačica i vežbača. Starešina društva, ing. Lazar Kostić je u vrlo lepom govoru čestitao vežbačima na uspehu, a naročito je podvuкао заслуге друштвене načelnice i načelnika, te učešće župskog načelnika, br. Bogdana Maksimovića. Govorili su još savezni načelnik, br. I. Kovač, stari sokolski pionir, Dr. V. Kujundžić, zatim br. N. Bartulović, Đura Brzaković, župski načelnik Maksimović, društveni načelnik Ilić, i društvena načelnica, Dragana Dorđević. Posle toga nastavila se zabava, u najsrdačnijem sokolskom raspoloženju.

Jm.

TREBA HTETI, TREBA SMETI — ALI TREBA I UMETI!

(Povodom akademije sokolskog društva Beograd II.)

Davno nismo videli skupljene sve potrebne elemente, koji su potrebni da jedna stvar uspe potpuno, kao na akademiji sokolskog društva Beograd II u Narodnom pozorištu. Vredna braća i sestre iz Sokola II, zaista su uprli svim snagama, uložili sve potrebno da im plod, dugog i intenzivnog rada rodi plodom, za koji su dobili zasluženu nagradu.

Biću, možda, prestrog u svome prikazu, ali veliko društvo, velikog poleta i zamaha, može više i da pondese. Moja kritika, za koju su me molili mnogi od priredivača, neće ništa da umanjii uspeh akademije, jer sam o uspehu rekao samo najbolje.

Mlada muška deca nastupila su u tački „zvanog „Konjica“, od M. Roksandića-Petrika. Ova tačka po svojoj zamisli, a i izvedbi zaslužuje priznanje. Pobudila je interes i kod sokolske i kod nesokolske publike. Lepa, doterana i što je najglavnije — originalna. Jedno bi se moglo zameriti autoru, a što se ni publici nije svidelo, a to je onaj pozdrav konjanika — dizanjem ruke, koji niuko-

jem slučaju nije spadao u jednu sokolsku vežbu.

Druga tačka: „Slikovite vežbe“, izvedena je dobro.

Ženska deca nastupila su u originalnoj tački „Žive lutkice“ od Lj. Jovanović-Dorđević, koja je, kako svojom zamisli, tako i izvedbom uspeła i zaslužuje svaku pohvalu.

Mladi ženski naraštaj u vežbi „Jutarnji pozdrav ptičica“ od M. Ilijin-B. Misler nastupio je i odvežbao lepo i skladno.

Šteta što su članovi pogrešnim početkom malo oduzeli odličnom uspehu „Ritmické devetke“ od M. Jankovića, muzika Vidošić. Vežba je, iako je teška i naporna, izvedena dobro i skladno.

Jedna od najuspelijih svakako je tačka članica, „Tri devoјke proso žele“, od Lj. Jovanovića, muzika Joksimović. U njoj je bilo zastupljeno ono što kod publike ostavlja najbolji utisak, a to je živopisna narodna nošnja, narodna kola, uz pesmu hora učenica, i ono što svakoj tački daje ton, a to je skladnost.

Posle odmora nastupili su članovi na razboju, a članice na visokoj gredi. I ova tačka pokazala je da u ovom društvu ima odličnog materijala i za ovu gra-

Пооштрење ратног сукоба и положај на Југоистоку

Одлуке врховног ратног већа Енглеске и Француске претстављају крупан догађај у развоју оружаног сукоба између западних сила и Немачке, поготово када се доведу у везу са недавним говорима г. Черчила и г. Чембрлена. Види се по свему, да су савезници одлучили да до крајњих граница поостре блокаду против Немачке, која има за циљ да онемогући снабдевање Немачке шведском жељезном рудом, као и њено снабдевање сировинама и животним намирницама из суседних земаља. Савезници су одлучили, да поспегну за јачим средствима, правдајући то чињеницом, да ни потапање неутралних бродова са немачке стране не одговара принципу поштивања неутралности; па се сада са разумљивом напетешћу очекује акција савезничке флоте у водама око Норвешке, Шведске и Данске, као и одговор на ту акцију са стране Немачке, те евентуални утицај тих акција на неутралност северних земаља.

Види се, међутим, да се савезници неће ограничити само на север, већ да су одлучили повести јаку дипломатску и економску акцију у Средоземном мору и у Источној Европи. У циљу да на неки начин спроведу блокаду Немачке и на копненим путевима, те да уведу неку врсту рационализованог увоза, спојеног са контролом, за суседе Немачке, како не би увоз из тих земаља био употребљен за извоз у Немачку. Сем те негативне акције, савезници намеравају да прошире и своје трговачке везе са суседима Немачке, како би њихову привреду што више осигурали за себе и тако је отели Немцима. Најбољи доказ, да се ради о врло озбиљним плановима види се из чињенице, да су и Енглеска и Француска позвали своје дипломатске претставнике из свих земаља источне Европе на састанак у Париз и Лондон.

Ма да се ради о економским мерама, оне су у данашњим приликама уско везане са политичким питањима, па је зато и разумљиво, да све заинтересоване земље са највећом позорношћу прате развитак догађаја и да настоје да очувају свој мир

и своју неутралност; али у првом реду и своје виталне интересе! Пошто и наша држава узима врло важан положај на Балкану, разумљиво је, да се све то у велико и нас тиче. Да је то тако, најбоље показује чињеница, да је и наш посланик у Паризу, г. Пурић, био примљен прошлих дана од председника француске владе; да је истога дана вицегувернер наше Народне Банке, г. Др. Белин, био примљен од енглеског министра спољних послова, г. Халифакса; и да је сам председник енглеске владе, г. Чембрлен, у свом последњем говору у парламенту, нарочито подвукао боравак г. Др. Белина у Лондону, због трговачких преговора између Југославије и Енглеске, и ордочно га поздравео. Од интереса за нас је и вест, да су савезници одлучили да спроведу и блокаду Јадранског мора, ако то буде потребно због блокаде Немачке.

Предвојнички течај у Мостару

Соколско друштво Мостар одржало је 15, 16 и 17 марта тродневни течај са предвојничким испитом за чланове друштва и својих чета, који одлазе на одслужење војног рока, а желе да мање служе у кадру. Течај је похађало 16 кандидата, а водио га је жупски предњак, Орлић Звонко, тако да је успео да течајцима, за ово кратко време, да потребно знање за полагање предвојничког испита.

nu нашег telovežbenog programa. Otskakale su svakako sestre Dragana Đorđević i Dušica Radivojević te brat Romelić.

Šteta što je tačka muškog naraštaja „Poloneza“ od M. Jankovića-Šopen, bila tako kratka. Bila je odlično uvežbana i izvedena.

Veličanstvenost, raznolikost i lepotu pružila nam je tačka Lj. Jovanović „Mladost u ritmu“, koje su na muziku Švajgara izvele naraštajke. Jedno što je naročito padalo u oči, bila je brojčanost kategorije. Autorka nam je preko naraštajki pokazala bogatstvo нашег telovežbenog programa. Valčik je mogao biti malo bolje uvežban, ali nije uspehu tačke naneo nikakve štete.

Za tačku Bogdana Maksimovića, „Ulazak gladijatora“, koji su, na temperamentnu muziku Fučika, izveli članovi, može se također reći da spada u red najuspelijih tačaka akademije. Sam početak je nešto malo okrnjio tačku, no tome nije kriv ni autor ni vežbači, nego muzika. Tačka je svojom zamišlju i izvedbom bila na visini i bilo je pravo uživanje posmatrati odlično izvođenje, puno ritma, temperamenta, poleta, života. Takve tačke „pale“. Povezanost i brzina gibova

slede jedan za drugim neverovatnom brzinom.

Malo od uspeha celokupnog programa ove odlične akademije otkinula je svakako tačka članica, „Vežbe palicama“, od Dr. Murnika, na muziku Matejovica. Mislim da je ova vežba, koju su izvodile naše sestre na olimpijskim igrama u Berlinu, bila malo potežak izbor, a pored toga trebao je malo više uvežbavanja. Ova odlična tačka spada u red najtežih i najlepših vežbi, koja je napisana za članice. Moguće da bi bolje odvežbao manji broj vežbačica, isključivši neke, kojima vežba nije išla od ruke, ali bi onda odlika Sokola II „brojčanost“, pretrpela. Za ovu tačku je zbilja šteta, što nije stala u red gore pomenutih po svome uspehu. To ne znači da je bilo loše, ali je zaostajala za drugim tačkama.

Na kraju programa izvedena je tačka „Da se ne zaboravi!“ od D. Jovanovića i Jenka. (članovi u pratnju muzike i recitaciju, uvek odličnog brata D. Gošića, člana Narodnog pozorišta u Beogradu.) Mnogima je prikaz naterao suze na oči. Autor je hteo u ovoj tački da prikaže borbe i istorijat stvaranja naše države. Tačka je uspela i pobrala zasluženi aplauz. Jedno bi mogli za-

Справашки течајеви Сок. друштва Тузла

Соколско друштво Тузла одржало је 20-дневни вечерњи течај за чланице и женски нараштај, који су посећивале 4 чланице и 24 нараштајке, те једна нараштајка из сок. друштва Крека. Течај је водила савезна предњачица, Штифтер Тончка, а обрађено је све такмичарско градиво. Течај је трајао од 21 јануара до 10 фебруара.

У продужењу је одржан 15-дневни вечерњи справашки течај за чланове и мушки нараштај од 11-26 фебруара, те осмо-дневни течај народних кола. Справашки течај посећивало је 13 чланова и 16 нараштајаца друштва Тузла, те три нараштајца друштва Лукавац, док је течај народних кола посећивало 6 чланова, 4 чланица, 5 нараштајаца и 12 нараштајки из друштва Тузла. Течај је водио савезни предњак брат Рафаел Бан.

Пред комисијом која се састојала од 7 чланова из управе друштва и предњачког збора, међу којима су била и браћа пуковник Пецинић Сима и капетан Хамовић Боžo, сви су течајци положили прописан испит, сем једнога, који захтевима није удовољио. Браћа Пецинић и Хамовић, као војна лица, настојали су да течајцима што јасније и практичним примерима објасне поједина питања из чисто војничких предмета. Напомињемо да су се ови течајеви показали као врло потребни.

Iz slovenskog sveta

VOJNO STANJE BUGARSKE

Pariski „Temps“ objavljuje zanimljive podatke svoga vojnog stručnjaka, o stanju bugarske vojske. Članak kaže, da od vremena kada je Bugarska oslobođena vojničkih ograničenja, koja su joj bila nametnuta mirovnim ugovorima, njena vojska broji u mirno vreme oko 35.000 oficira, podoficira i profesionalnih vojnika, i oko 50.000 regruta, što znači 90.000 ljudi, kojima treba pridodati i 8.000 ljudi iz t. zv. radnih četa. Bugarska vojska je podeljena na četiri armije, a ove na deset pešačkih divizija, jednu planinsku brigadu i četiri „brze divizije“. U slučaju rata, Bugarska može da podigne na oružje do po miliona ljudi, od kojih bi, oko 350.000 pripadalo suvozemnoj vojsci, 20.000 avijaciji, 10.000 mornarici i 12.000 lokalnim jedinicama. Bugarska vojska je općenito dobro opremljena, a oružje naručuje ponajviše iz Nemačke. Pred rat se računalo da ima oko 550 aviona, od kojih 300 bombardera. Većina instruktora u vojsci su Njemci.

Pred nekoliko dana je bugarska vlada prihvatila zakonski predlog o civilnoj mobilizaciji, koji se proteže na tri područja: na osiguranje opšte opskrbe u slučaju rata, na osiguranje egzistencije porodicama pozvanih vojnika, i na očuvanje narodnog duha. Predviđena je mobilizacija sve industrije i sve zemljoradnje, zatim unapredno osiguranje sirovina i t. d. Postoji između ostalog odredba, da će svaka porodica pretičak svojih dohodaka, koji ide preko određenog minimuma, morati dati državi, na ime zajma.

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Praški listovi javljaju, da još uvek nije pronađen student Smutek, koji je pre 15 dana ubio jednog činovnika Gestapa, u Domažlicama, u času kada je ovaj hteo da ga uhapsi. Nemačke vlasti prave najveću presiju na vladu protektorata, da pronade ubicu, a svi praški listovi su puni poziva na javnost, da izda ubicu, i pretnji protiv onih, koji bi ga zaštitili. Obećana je nagrada od 100.000 kruna onome ko pronade Smuteka, ali do sada je sve bilo uzaludno. Zato su nemačke vlasti odlučile da poduzmu oštrije mere, pa je 30 marta, u noći, povučen policijski kordon oko čitavog Praga i provedena je racija u svim udruženjima, hotelima, klubovima itd. Isto tako je osuđen na smrt student Botiček, pod optužbom da je upozorio Smuteka da će ga Gestapo uapsiti; a Karlo Puba, koji je optužen da je skrivao Smuteka 10 dana, osuđen je na 10 godina robije.

„Československy boj“ (Pariz) doznaje, da je poznati protivnik Čeha, K. H. Frank, vrlo ogorčen što mu ne uspeva pacifikacija Češke. Nezađovoljan je i sa fašistima oko „Vlajke“, koje optužuje da nemaju dovoljno energije, pa zato radi u Berlinu da bi se vlast u protektoratu predala poznatom izdajniku, pukovniku Moravcu.

Za držanje Nemaca u Protektoratu značajna je izjava Dr. K. Schwaba, koji je kazao, da Nemci ne traže samo formalnu lojalnost Čeha, već da „Česi moraju uvideti, da ukinuće Českoslovačke republike ne znači nepravdu za njih, već naprotiv ispravak ranije nepravde, pa prema tome i pravedan čin!“ — Pariski Radio tvrdi da je svima češkim činovnicima naredeno da potpišu jednu zakletvu na nemačkom jeziku, kojom se obećava vernost Führeru i nemačkom Rajhu, inače da će svi biti otpušteni iz službe koji to ne učine.

Strani listovi javljaju da su u Rokicanima bili uapšeni direktori svih tamošnjih škola, te da je u poslednje doba bilo mnogo hapšenja također u Berounu, Kraljevom Hradcu itd. Javljaju također, da Nemci dele tobožnje ilegalne letke o sporovima u Českoslovačkom odboru u Parizu, te da štampaju komunistički list, „Rude Pravo“, i dele ga, kao tobožnju ilegalnu lekturu, te da, zajedno sa nekim komunističkim vodama, agituju protiv Beneša i protiv zapadnih sila.

POLJACI U INOZEMSTVU

Javljaju iz Londona, da je gotovo čitava poljska trgovačka mornarica uspela neostećena da izmakne iz Baltičkog mora i da dođe u Englesku, gde se stavila na raspoloženje saveznika. Nemci su u Gdini potopili samo nekoliko manjih brodova, tako da je poljska trgovačka mornarica izgubila svega oko 20.000 tona, a ostatak od 100.000 tona biće u potrebljen u službi saveznika. Jedna poljska avijatička eskadra već je došla na zapadni front, da se bori protiv Nemaca.

ČEHOSLOVACI NA ZAPADU

Javljaju iz Londona, da je jedna velika grupa čehoslovačkih dobrovoljaca pošla iz Engleske u Francusku, te da se među njima nalazi i sinovac bivšeg prezidenta Beneša. Svi čehoslovački oficiri sačuvaće svoj rang. Iz Ankare javljaju, da je preko Turske putovala grupa 65 čeških avijatičara, koji su pošli, da se bore u Francuskoj.

VESTI IZ SLOVACKE

Nemački list koji izlazi u Bratislavi, „Grenzbote“, javlja, da je 18 marta potpisan ugovor, prema kome slovačka država, za vreme od 10 godina, daje jednom nemačkom društvu u zakup izvore nafte u Gbelima, koja su vlasništvo države. — „Československy boj“ (Pariz) javlja, da se tobožnja istraga protiv onih, koji su se obogatili politikom, u Slovačkoj, pokazala samo kao sredstvo za progiranje protivnika režima i za ucenjivanje, u korist pojedinih zapovednika Hlinkine garde. Utvrđeno je, da je jedan od vođa te garde, Zsolnay, primio velike sume, od mnogih imućnih ljudi, uz obećanje da ih neće progoniti, pa su docnije ipak bili progonjeni. — Strani listovi doznaju, da se naročito u krugovima slovačke omladine formira sve jače neraspoloženje protiv režima. U Bratislavi je nedavno bilo uhapšeno 9 slovačkih studenata, kada su pokušali da prebegnu i da pođu u Francusku, da se upišu u legije. Pre nekoliko dana bili su isključeni iz škola neki daci, koji su u školskoj molitvi govorili: „Bože očuvaj čehoslovačku otadžbinu!“ Isto tako je, na učiteljskom zavodu u Mijavi isključeno više devojčica, koje su nosile u knjigama sliku Masaryka. Naročiti otpor protiv režima pokazuje rodni kraj generala Štefanika, gde se ustanovilo, da veći deo omladine nosi sobom slike Masaryka i Beneša.

Jubilej Sokolskog društva Zagorje ob Savi

Pedeset godišnjicu opstanka proslaviće najsvečanije Sokolsko društvo u Zagorju, Dravska banovina. Obrazovani su odbori, koji će se postarati da ova proslava uspe u svakom pogledu. Interes za svečanosti je vrlo velik kod svih okolnih jedinica, koje će u punom broju uzeti učesća na sokolskim svečanostima u Zagorju

Prozirne klevete, uperene protiv slovenstva

U posljednjem broju „Bilteza antimarksističkog komiteta“ objavljen je i članak, pod naslovom „Godišnjica protektorata i komunizam“, potpisan „od ruskog historičara“.

Ništa taj „ruski historičar“ nije imao da nam kaže, prilikom godišnjice najveće tragedije bratskog čehoslovačkog naroda, o tome što rade „protektori“ i kako stradaju „protežirani“; ni jedne reči o smrtnim osudama i streljanjima studenata, o zatvaranju visokih škola, o koncentracionim logorima i tamnicama, o novim češkim legijama i novim naporima za oslobođenje, o velikom amanetu Masaryka i Čapeka, o radu Čehoslovačkog odbora u Londonu i Parizu itd. „Za sve to „ruski historičar“, nema ni oka ni uha, ali ih ima da ispiše čitav niz napadaja prema informacijama iz protuslovenskog izvora, o čoveku, koji je pomogao stvoriti prvu čehoslovačku državu, a koji i danas stoji na čelu slobodarske akcije; tako da i danas, još više nego li u septembru prošle godine, predstavlja glavnu metu svih intriga i kleveta, koje dolaze sa strane protivnika čehoslovačkog naroda.

Taj žalosni „ruski historičar“ nam „otkriva“ na pr. da su Benešove reči, u govoru pred mobilizaciju, godine 1938, da on „ima svoj plan“, značile, da se „Beneš spremao, da Čehoslovačku proglasi za dvanaestu Sovjetsku republiku i da je uključi u SSSR“; — a kad dokaz za to navodi, da je to otkriće učinio, niko drugi, nego „Völkischer Beobachter“!... I zatim razradjuje svoju klevetu: Taj plan je Beneš stvorio već davno, još godine 1932, — tako da bi se moralo zaključiti, da je prosto izgarao od nestrpljenja, da nezavisnost Čehoslovačke proda boljševicima, a sebe, od šefa nezavisne države, da snizi na rang Staljinovog komesara... Pošto svaki čovek polazi uvek sa svoga gledišta, „istoričar“ misli naravno na rajshmarke, pa zato, u stilu najneukusnijih petparačkih senzacija, iznosi ovakve vulgarnosti: „Lukavi jevrejin, Litvinov, darovao je u Zenevi Benešovoj ženi, Hani Bešovoj, najskuplju ogrlicu“. I ovakvim podlostima se, u tobožnjem antimarksističkom biltenu, časti bivši šef savezničke i bratske zemlje i današnji vođa slobodarskog češkog pokreta, — lažući o nekoj nameravanoj sovjetskoj republici u Češkoj, dok se ni jedne reči ne kaže o onima, čijom se pomoću stvorila stvarna dvanaesta sovjetska republika u istočnim krajevima Poljske i trinaesta sovjetska republika u osvojenim krajevima Finske. „Antikomunizam“ vredi, dakle, samo dotle, dok treba, makar i lažnim klevetama, napadati Slovene. Ali kad protivnici Slovena postanu stvarni i otvoreni pomagači komunizma, onda tobožnji „ruski

istoričar“ nema za njih ni jedne prekorne reči.

„Ruski historičar“ pripoveda dalje, kako je, zbog toga da Beneš proda Čehoslovačku Sovjetima, „čehoslovačkim poslanicima bilo naredjeno, da svi glasaju za Beneša, prilikom pretsedničkih izbora posle Masarykova povlačenja“; što bi značilo, da su i svi čehoslovački poslanici radili po naredbi Sovjeta, pa čak i poslanici katoličke stranke, koja je također glasala za Beneša. I, kopirajući potpuno napadaje iz septembra prethodne godine, ruski historičar veli, da je „Benešovim planom proširen faktični uticaj Sovjeta do Bavarke i Saksone“; dok međutim ne kaže ništa o tome, čijom li je pomoći, i to ne hipotetički već stvarno, proširen uticaj sovjeta i sovjetska oružana moć sve do Karpata i do Srednje Evrope?!

Ali, što je najbednije, „ruski historičar“ tvrdi, da „stavši na čelo češkog nacionalnog komiteta u Londonu, Beneš ne gubi svoj uticaj na razvoj češkog komunizma“, i da „o tome svedoče članci i izjave štampe protektorata, povodom godišnjice od postojanja, ove u Evropi neobične forme državnog bića“. U tome i leži pravi razlog čitavog ovog članka, — da se, po intencijama Gestapa i DNB, kod jugoslovenske javnosti pokuša diskreditovati slobodarska akcija Čeha u inozemstvu! „Ruski historičar“ bi hteo, naime, da nas ubedi, da je Beneš, čiji listovi u inozemstvu, u svakom broju polemiku sa komunistima, još i danas kriv za širenje komunizma, ma da ceo svet znade, da su se sa pristankom Berlina, vode čeških komunista, Šmeral i Gotwald, vratili u protektorat i da tamo, u duhu „ruskog historičara“, klevetu Beneša i čitav češkoslovenski odbor u inozemstvu, te da se, u tom cilju, posve slobodno štampa i širi komunističko „Rude pravo“. Što je pak najsmušnije, dokaz za svoje tvrdnje „ruski historičar“ crpi iz štampe u protektoratu, koja, po nalogu iz Berlina, iz dana u dan mora da servira sve moguće laži protiv Českoslovačkog odbora, da bi tako paralizirala jednodušne nade, koje u nje ga polaže češka javnost, a kom nalogu se povinuje i „ruski historičar“ u antikomunističkom biltenu. Sam taj „istoričar“ priznaje u svome članku, da je akcija komunistička u Češkoj porasla od vremena zaključenja pakta između Hitlera i Staljina. A čijom zaslugom i privolom? Zar Benešom, čije ime je zabranjeno i spomenuti u protektoratu; ili pak onih, kojima komunizam dobro dolazi protiv Beneša, a koje „ruski historičar“ tako velikodušno štedi?!

Bilo bi zanimljivo da „ruski historičar“ u idućem broju napiše članak o tome, kako je čitava češka katolička

stranka, sa kanonikom Šramekom na čelu, komunistička. A s njome skupa i najistaknutiji francuski katolički pisac, Mauriac, pa čak i pariski kardinal, Verdier, koji su baš prošlih dana dali jasnog dokaza o tome, da žele najveći uspeh onome što radi Dr. Beneš.

Ko se krije za tim „ruskim historičarom“, ne znamo, ali da njegovo pisanje, odaje najprišnijju bliskost sa Gestapom i DNB, ne treba ni dokazivati. Držimo, međutim, da bi bila dužnost istinskih Rusa i dobrih Slovena, da onemoguće ovakvo kompromitovanje časnog ruskog imena, za ciljeve koji su protivni slovenstvu i čiji stari program je: pohod na Ukrajinu, sve do Odesa!

Zajedničko slušanje sokolskih radio-reportaža

Nase dve prve sokolske radio-repotraže izazvale su pažnju u svim sokolskim redovima i naišle na odobravanje, izraženo u bezbroj pisama, koje smo tim povodom do sada primili. U tim pismima ističe se obaveštajna vrednost tih reportaža i njihov snažan uticaj na oduševljenje i radni polet u sokolskim redovima.

Međutim, velik broj naših sokola i sokolica nije imao prilike da čuje te reportaže, najpre zbog toga što nemaju radio aparata, a drugo što nisu dovoljno obavješteni o ovoj novini u sokolskoj propagandi. Stoga pozivamo sve jedinice, da ORGANIZUJU ZAJEDNIČKA SLUŠANJA RADIO-REPORTAŽA i da o tim zajedničkim slušanjima obaveste čitavo članstvo. Time će jedinice mnogo doprineti da ova akcija sokolske propagande postigne uspeh, radi koga je i organizovana.

Molimo sokolske jedinice da nam pošalju izveštaje o tim zajedničkim slušanjima, sa naznakom broja učesnika, sa opisom utiska koji je na slušatelje učinila reportaža i, konačno, sa mišljenjima i predlozima koji su tom prilikom učinjeni u pogledu sastava ovih reportaža. Bilo bi nam potrebno da dobijemo i FOTOGRAFSKE SNIMKE zajedničkih slušanja.

„SOKOLSKA AGENCIJA“

ZA „SOKOLSKI GLASNIK“!

SOKOLSKA ŽUPA OSIJEK našla nam je, još u januaru, oko 100 NOVIH PRETPLATNIKA NA „SOKOLSKI GLASNIK“, od kojih nam mnogi pišu i ističu svoje zadovoljstvo sa listom.

Također su se istakli u iznalaženju novih pretplatnika braća Dr. Uliks Stanger iz Splita, Dr. Baldo Politeo iz Starigrada na Hvaru, Kosta Jugović iz Zagreba, Sokolsko društvo Slunj i dr.

Poverenik sokolskih listova iz Trogira, br. Ivo Slade, piše nam, između ostaloga:

„U buduće molim da mi šaljete 40 komada „Sokolskog Glasnika“, umjesto 30, jer sam u mogućnosti toliko rasprodati, pošto list nailazi na sve veći uspjeh. „Sokolski Glasnik“ je priman odlično, a njegov borbeni stav komentiran je vrlo pohvalno, napose za ove krajeve, u kojima sokolstvo ne smije slobodno da djeluje“.

Brat Ivan Juraga, iz Murtera u Dalmaciji, šalje nam pretplatu za „Sokolski Glasnik“ i tom prilikom nam piše:

„U našim krajevima „SOKOLSKI GLASNIK“ postaje iz dana u dan sve omiljenije štivo. Očekujemo ga kao cvijet rosu, jer smo uvjerenja, da on, i samo on donosi istinu, te vjeru i nadu u bolju budućnost. Samo takvim radom nastavite, bez obzira i bez bojazni, jer svi u vama gledamo odbranu i zaštitu našu!“

Соколка жупа Ужице одржала је годишњу скупштину у Вишеграду

У недељу, 24 марта, соколка жупа Ужице одржала је своју годишњу скупштину у Вишеграду. Поред старешинства жупе скупштини су присуствовали делегати из Чајетине, Прибоја, Нове Вароши, Плеваља и Вишеграда. Скупштини је председавао старешина жупе, брат Ђорђе Драшкић, а као делегат управе соколка савеза присуствовао је брат др. Милорад Драгић.

Састајак делегата одржан је пре подне, а после подне одржана је јавна скупштина, која је имала манифестациони карактер. Пре подне поједини функционери поднели су своје извештаје, који су после краће дискусије примљени. На поподневном делу скупштине донесене су одлуке да се од 8 до 14 априла одржи жупски народно-одрабрени течај, да се крајем маја одржи општи жупски предњачки течај, а да се на Петровдан одржи жупски слет на Златибору. О одржавању овога слета донеће потребне одлуке и жупско начелништво.

На манифестационом делу скупштине говорио је савезни делегат брат др. Драгић, додирујући у своме говору актуелне соколка проблеме подвлачећи уједно да ће соколка енергично бранити своје право да несметано развија своју соколку и југословенску акцију на целој територији наше државе. У истоме духу говорио је и старешина жупе брат Ђорђе Драшкић.

После тога донесена је, акламацијом, резолуција која гласи:

„Соколка жупа Ужице, која лежи у срцу наше Југославије, на својој редовној годишњој скупштини, имајући у виду опште прилике у земљи а соколкаству понаособ, доноси резолуцију:

1. Соколка је организација, која обухвата цео наш народ, те радећи на физичком, просветном и националном пољу, а нарочито на стварању карактера код човека, држи се далеко од политичких уплитања у дневне догађаје, али зато ће свом својом снагом сузбијати све појаве, које воде цепању народног јединства и ломљењу моралних вредности нашег народа.

2. Неоправдани су и без основа су сви напади на соколкаство; због

тога дижемо свој глас и тражимо поштовање и тачно извршавање постојећих закона према свима и свакоме.

3. Имамо пуно поверење у братску савезну управу и молимо је да се са пуно права, отворено, јасно и чврсто брани неоправдано угрожене интересе соколкаства и да и даље чува чисту соколку идеологију.“

СА ЗБОРА ПРОСВЕТАРА СОКОЛСКЕ ЖУПЕ САРАЈЕВО

Дне 9 марта приликом прославе 30 годишњице рада Соколка жупе Сарајево, одржан је и редовни годишњи збор друштвених и четних просветара.

Лепа посета и интересовање на збору, јасно обележава ново стање у нашим јединицама, које у свим правцима креће у знаку напредовања. Констатовано је да чланство престаје да се осипа, стари чланови повраћају се, а соколка дух јача. Повраћа се чарстива нашој соколкај организацији и соколкам моралу. Нема сумње да је соколкаство преживело једну кризу. Један брат, приликом дискусије, на седници, поред осталог, рекао је:

„У нашем соколкам житу искупило се било много плевса, а одавна није било ветрова. Сад су пухнули ветрови и разносе плевса, али — не бојте се! Остаће једно зрње соколка! Наше соколка време долази. Соколкаству се поново враћа његова снага и његова убедљивост. То ми сви на овом збору осећамо, а то смо осетили и у нашем свакодневном животу и раду.“

На овом збору донети су и ови закључци:

1) Да Жупа и Савез нађу могућности и да направе што више обилазака и личног контакта са радницима на терену и са самим чланством у ширини;

2) Да се понови наш ранији закључак, да се у нашој Жупи заведе путујући просветар, који би ишао од јединице до јединице и успостављао просветни рад, онде где га нема и где је ослабио.

3) Да Жупа што пре штампа и изда књигу „Просветни рад у соколкаству, или практична упутства просветарима за рад“, коју је израдио брат Хасан Љубунички, жупски просветар.

4) да Савез и Жупа успоставе контакт са учитељском организацијом и да преко ње исходују учитељску сарадњу у већем обиму, у нашим соколкаским јединицама.

ISKLUČENJE IZ SAVEZA SKJ

Član Sokolskog društva Ljubljana-Šiška, Mlinar Vojka, isključen je iz Saveza Sokola K. J., presudom Sokolskog društva, od 8-V 1939, koja je potvrđena presudom župe od 28 novembra 1939 i rešenjem Uprave Saveza od 14 marta 1940.

Rešenjem Saveza Sokola K. J. Br. 969 od 2 aprila 1940 godine isključen je iz organizacije Saveza Sokola Vidmar Rada, ranije član sokolskog društva Ljubljana-Moste, zbog raznih disciplinskih istupa na sletu bugarskih Junaka u Sofiji, u julu prošle godine. Škreće se pažnja svima sokolskim jedinicama na gornje rešenje, s tim da imenovanog ne primaju u članstvo, ako bi to tražilo.

Zulum „Hrvatske zaštite“ u Dalmaciji ВАЖНИ ТЕЧАЈЕВИ У ЖУПИ ТУЗЛА

NASILJA NAD SOKOLIMA U TKOMU

Pišu nam iz Tkona, blizu Biograda na moru: Nasilja koja vrši „Seljačka zaštita“, bivaju u našem kraju, iz dana u dan, sve veća, pa je krajnje vreme da odgovorni faktori u Banovini Hrvatskoj uvide, koliko štetu nanosi ta „Zaštita“, i njihovom ugledu i sređivanju prilika. Nakon što su, 3 i 4 marta, nepoznata lica porušila i uništila koplje jugoslovenske zastave, koja je pripadala Sokolskoj četi, iste te večeri su članovi te Zaštite, navali na kuću tajnika sokolske čete, brata Paška Zalovića, kušajući da podmetnu ekrazit i pucajući iz revolvera. Međutim, kad je brat Zalović, u svoju odbranu, morao takođe da upotrebi revolver, rulja se razbežala i navali na kuću brata Ante Smoljana, polupavši je kamenicama. Nakon toga su se vratili pred kuću Zalovića i zapalili nečija drva, misleći da su njegova. Za sva ta nasilja, ne samo što niko nije odgovarao, već je vođa žandarmerijske patrole, Sabić, kada je došao da povede istragu, navali na brata Zalovića uvredama, nazivajući ga stokom. Ali se brat Zalović ni tada nije dao, već mu je vrlo odlučno odgovorio, izjavivši da neće nikada skinuti sokolsku značku i da će se i dalje boriti za Jugoslaviju.

Pošto su, međutim, članovi Seljačke zaštite u sve većem broju najlazili, brat Zalović je morao da ode iz sela, otišavši do Šibenika, da tamo traži zakonsku zaštitu. Vraćajući se iz Šibenika, došao je 8 marta u Biograd na moru, ali je tu, usred bela dana, zaustavljen na obali, od 6 članova Seljačke zaštite, koji su mu naredili da digne ruke u vis, pa su izvršili na njemu premetačinu i odneli mu zlatan sat, u vrednosti od hiljadu dinara. Zatim su mu zapretili da ne sme dolaziti u Biograd, ako želi da ostane živ. Sve se to dogodilo u Biogradu, gde postoji Sresko načelstvo i žandarmerijska četa, a da niko od napadača nije pozvan na odgovornost.

Dva dana dočnije, došli su zaštitnici iz Biograda u Tkon, a zatim su pošli pred kuću Zalovića, ispalivši u nju više metaka iz revolvera i ranivši pri tom jednog siromašnog seljaka. Usled takvih nasilja i napadača na prostorije naše čete, njihov vlasnik je bio prisiljen da nam otkáže stan, a upotrebljavaju se i sva ostala nasilja da četa obustavi rad. Tako n. pr. naša četa ne dobiva nikakvih pisama ni novina i sva se sokolska pošta, pre no što dođe u naše ruke, čita i uništava. Ali sve je to uzalud, jer mi ostajemo Sokoli.

PREMEŠTANJE VREDNIH SOKOLA

Pišu nam iz Mandaline, blizu Šibenika: Odavle su premešteni u selo Kričke, u srez kninski, Vlahović Marija učiteljica osnovne škole, i Vlahović Vlaho upravitelj osnovne škole, samo zato što je Vlaho prosvetar našeg Sokolskog društva, a Marija naša članica; i što je ona supruga, a on sin starešine naše sokolske čete, brata Vlahovića. Nikakvih drugih razloga za njihovo premeštanje nije bilo, jer su svoju dužnost vršili u najboljem redu, već je to učinjeno samo po nasilničkoj želji senatora Belamarića, koji mrzi sve što je jugoslovensko i koji je time htio da onemogući sokolski rad u Mandalini, da pogodi lično našeg starešinu i da ponizi i Mariju i Vlahu Vlahovića, time što ih, iz Šibenika, baca u jedno zabitno selo, daleko od oca i od muža.

Izgleda da ovakva nasilja i inati predstavljaju jedinu „politiku“ ovih novih „vlastodržaca“, koji nemaju druge brige, nego da šikanama ometaju rad sokolstva...

OTPUŠTANJE SOKOLSKIH ČLANOVA

Pišu nam iz Šibenika: U selu Vrgada, blizu Biograda na moru, naročito se progone sokolski pripadnici. Tako je n. pr. brat Josip Torić, voditelj pomoćne pošte primio otkaz na službu, bez ikakvog razloga, ma da je svoju dužnost vršio najsvesnije, a ima ženu i šestoro dece. Isto tako je otpušten Jere Čulić pokojnog Nikole, služitelj u osnovnoj školi, također otac šestoro dece, ma da je već 13 godina najsvesnije vršio svoju dužnost. Kada se požalio sreskom školskom nadzorniku, ovaj mu je odgovorio: „Neka te hrane Sokoli“.

Sve se to radi pod terorom i pretnjama Seljačke zaštite, koja naređuje šefovima uređa šta treba da rade. Tako je n. pr. u Filipjakovu, rođena sestra morala da otpusti jednog raznosaača pošte, zato što joj je Seljačka zaštita pretila.

PREMEŠTANJE NASTAVNIKA

Pišu nam iz Zrnova, na ostrvu Korčuli: Da onemoguće rad naše agilne sokolske čete, protivnici su nam jednom jedinom odlukom oduzeli iz sela tri učitelja, tri odlična nastavnika, samo zato što su bili čestiti rodoljubi i aktivni Sokoli. Upravitelj naše četvorazredne osnovne škole, Frano Sladović, rodom iz Korčule, prebačen je, nakon 15 godina besprekorne službe, na samotni otok, Rava, u jednorazrednu školu. Rođeni sin Zrnova, Dragutin Tvrđić, poslat je, nakon 9 godina službe, u seoce Brbinj na Dugi otok; a Mirko Vojvodić, koji je također rodom iz Zrnova, premešten je u selo Savat, na Dugom otoku. Nikakvog disciplinskog postupka nije bilo, i nikakvog razloga, već taj, što je Sladović starešina našeg Sokolskog društva, Tvrđić tajnik i prosvetar, a Vojvodić načelnik. Premešteni su po zahtevu bivših Italijanaša, zato jer su sinovi starih rodoljubivih hrvatskih porodica, čiji su očevi, kao i oni sami, branili narodni karakter Zrnova, pred nasiljem austroitalijanaša.

Kao što se vidi, ovakvih nepravda nije bilo nikada u našoj zemlji, da se jednim dekretom otmu selu tri nastavnika, sva tri sinovi toga kraja, zbog niske partijske osvete i zato da pobeđi samovolja nasilnika. Naše društvo ostalo je, doduše, bez tri svoje vode, ali će utoliko istrajnije produžiti radom, baš zato da pripomogne pobeđi jugoslovenske misli, koja će nas osloboditi ovih bezakonja, koja se čine pod plaštem hrvatskog imena.

ŠIKANIRANJE I OŠTEĆIVANJE SOKOLA

Pišu nam iz Račišća na Korčuli: Naša sokolska četa je trn u oku svima protivnicima, baš zato što je jaka i nepokolebljiva i što je uspela da okupi većinu stanovnika našeg sela. Da nas utuku, naši protivnici su najpre udesili da bude premešten naš vredni podstarešina, Ciril Lulić, koga smo, sa najvećem žaljenjem ispratili. A 25 marta je morala da napusti naše selo i sestra Sofija Botica, upraviteljica naše osnovne škole, koja je 15 godina u selu službovala, samo zato što je bila tajnica naše čete i što je njen muž, stari Račišćanin, starešina čete. Kao da je počinila najgore zločinstvo, premeštena je na jed-

norazrednu školu, u selo Doljanski Bubanji, u donjolapački srez, daleko od mora i od ceste! Otrgnuta je od dece i muža, koji je za vreme rata, kao dobar Jugosloven, prebegao iz austrijske vojske i bio osuđen na smrt od austrijskih vlasti. A nije ni čudo, da je na taj način kažnjen za svoj rad, kada se znade, da je premeštenje njegove žene izvršeno na želju poznatog austroitalijanaškog doušnika u selu, koji sada kod nas i žari i pali. Čak ni teška bolest, koja je zvanično utvrđena, nije mogla da je spase od njegove osvete.

Čitava sokolska četa i ogromna masa svesnih Račišćana, ogorčena do dna duše zbog ovih divljačkih nepravdi, ispratila je sestru Sofiju, uz vijanje zastava i praskanje prangija, dok se protivnici nisu usudili ni da se pojave. Sve se orilo od poklika Jugoslaviji i sestri Sofiji, pa je čitava četa, sa posebnom lađom, pošla do Korčule, gde su joj se pridružili tamošnji Sokoli, tako da se ispraćaj pretvorio u sjajnu manifestaciju bratstva i u općenitu osudu protivnika.

Međutim pokvarenjaci, koji se nisu usudili ni da se ukažu na belom danu, uništili su te noći vinograd brata Ante Silića, najveći mu štetu od 3.000 dinara. Krivci će, naravno, ostati i ovoga puta „nepoznati“ ali sve to neće pokolebati istrajnost naših sokolskih redova, u punom uverenju, da će ovakva nasilja sav pristojan svet okupiti protiv njih, koji se njima služe.

SOKOLI NE SMEJU NI U PROCESIJU!

Pišu nam iz Blata na Korčuli: Otkad god postoji naše sokolsko društvo, uvek je učestvovalo u procesiji Velikog petka, sa svojom muzikom, pa je tako nameњavalo i ove godine. Mesni župnik je primio to na znanje, ali u poslednji čas je društvo dobilo nalog od općinskog poglavarstva, kojim mu se zabranjuje učestvovanje u procesiji. I što je najskandaloznije, ta zabrana vršenja verskih dužnosti, sa strane općine, opravdava se time, da se tom zabranom hoće da „izbegne svaka zablazan općinstvu, prisustvom sokolskog društva“. Ovakav postupak ogorčio je svu dobronamernu javnost i tek on pretstavlja pravu sablazan! Dok nas naši protivnici optužuju da smo „protivnici vere“, oni sami nam sprečavaju da vršimo svoje verske dužnosti. Radoznali smo da li će „Hrvatska straža“ osuditi ovo sprečavanje u vršenju verskih dužnosti, ili će ga, naprotiv, odobriti?!

Соколки просветни течај у Скопљу

При соколки жупи Скопље одржан је осамдневни општи жулски просветни течај за чланове сеоских соколких чета. На течају су предавани сви предмети који су потребни сеоским соколима, а поклоњена је велика пажња и практичном вођењу тељевоженог рада. На течају су предавала браћа: Мирко Јовановић, Миливоје Милетић, др. Никола Андоновић, Ганчо Пајтончијевић, Станоје Ђорговић, инж. Сима Михајловић, Никола Ставрић, Александар Толић и Владимир Покорни-Салабов, који је водио течај. На крају течаја слушаоцима су подељене и разне соколке и друге поучне књиге као и по једна корисна пољопривредна алатка

Соколка жупа Тузла одржала је два жулска предњачка и народно-одромбена течаја у Тузли.

Први предњачки и народно-одромбени течај за чланове и чланице друштва одржан је од 25 јануара до 11 фебруара. Течај је трајао 14 дана а посећивало га је 10 чланова и 5 чланица из друштва: Тузла, Крека, Лукавац, Брчко, Дервента, Маглај и Бего-

инж. Милевић К. плуковник Поповић С. Бесаревић В. савезни предњак Рафаел Бан и жулски предњак Влатковић М. Војничке предмете: ратну службу, гађање оријентација у природи, опис пушке и радња с пушком бојне отрове и заштита од бојних отрова предавала су браћа капетан Др. Шерстнев Е. и поручник Николић М.

У овом течају посвећена је на-

хан. Течај је био организован на интернатској основи, радило се дневно 8 часова, а предавала су браћа: Туфегџић О. инж. Милевић К. Ђуришић Ј. Глухић О. Јелчић Ш. Карабеговић З. Влатковић М., те сестре; Др. Рашковић В. и Штифтер Т. Војничке предмете предавали су браћа капетан Др. Шерстнев Е., и брат и поручник Николић М. Старалац течаја био је брат Марковић Д. а течај су водили жулски предњак, Влатковић М. и савезна предњачица Штифтер Т.

Други жулски предњачки и народно одромбени течај за предњачке из чета одржан је 11-26 фебруара. Течај је трајао 15 дана, а посећивало га је 27 течајаца из 18 чета. И овај течај био је организован на строгој интернатској основи, а течајци су били смештени у кругу 6 арт. дивизиона, и самим тим се привикавали војничком животу. Техничке и просветне предмете предавали су браћа Ђуришић Ј. Туфегџић О.

рочита пажња одромбеном васпитању, у смислу предвојничке обуке, те су сви течајци били снабдевени потребним оружјем. Истовремено су вршене вежбе на терену. Сем тога, течајци су научили темељито слетске просте вежбе за годину 1940 и 1941. При крају течаја, течајци су, под вођством официра 15 пеш. пука, усавршили школско гађање бојевим метцима, на стрелишту 15 пеш. пука.

Оба течаја отворио је и закључно вредни жулски старешина брат Никифор Тодић, који је у лепом патриотском говору изложио сву важност ових течајева. У току течаја имали смо срећу да нас посети бивши старешина жупе, а сад члан Управе Савеза С. К.Ј., брат Стаја Стајић који је лепим говором поздравно браћу.

Старалац течаја био је брат Марковић Данило, а течај је водио жулски предњак, брат Влатковић.

„Hrvatski Dnevnik“ za narodno jedinstvo

„HRVATSKI DNEVNIK“ je nedavno objavio zanimljiv argument u prilog narodnog jedinstva. To je izjava književnika Novaka Simića, koji potvrđuje, da je „bosanski pravoslavac i hrvatski književnik“, ma da je inače Srbin pravoslavne vere. Dalje g. Simić tvrdi, da se smatra hrvatskim književnikom zato, što su njegove knjige štampane u Zagrebu i u hrvatskim listovima, „kao što je Hrvat Cipiko srpski književnik, a Poljak Conrad engleski književnik.“

Uporedba sa Conradom i Cipikom nikako ne stoji, jer je Conrad Poljak, koji piše na engleskom jeziku, kao što su n. pr. naš Bošković i Adamić. Ali bismo svi protestirali, kada bi Rudera Boškovića neko hteo da nam otme. A uporedba sa Cipikom ne vredi naprosto zato, što se Cipiko osećao Srbinom i onda, kada je živeo na najhrvatskijem Hvaru i u Kaštelima, dakle nije postao srpski književnik za to, što su mu se knjige štampale u Beogradu, već prosto zato, što se osećao Srbinom. U Beogradu, naprotiv, živi čitav niz hrvatskih književnika, koji štampaju najviše u srpskim listovima, a da zato ipak nisu prestali biti Hrvati; i što je glavno, niko ih ne goni na to, a njihove stvari se primaju isto tako kao i srpske.

Međutim, g. Simić nije, kao Conrad, morao da piše drugim jezikom, da bi postao hrvatski književnik, već piše onim istim svojim materinim, srpskim jezikom, u istom onom duhu, načinu, i sa potpuno istim raspoloženjem, kao što bi pisao i onda, kad bi se smatrao srpskim književnikom.

Da li bi takav fenomen bio moguć, — da se neki književnik ne mora ni za milligram promeniti, ni u jeziku ni u čemu, a da pri tom može da bude, prema izboru, srpski ili hrvatski književnik, — kad ne bi i ta dva pojma, Srbin i Hrvat, predstavljali jednu istu sadržinu?!

Kada bi u redakciji „Hrvatskog dnevnika“ HTELI logično da misle, jasno je, kakav zaključak bi morali da stvore...

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ СОК. ДРУШТВА СКОПЉЕ П

Соколки друштво Скопље П-Ханријево издало је свој годишњи извештај о раду у минулој години у посебној књизи, која је врло укусно опремљена. На 36 страна великог формата, штампани су детаљни извештаји, заједно са табеларним приказима и статистичким подацима, из којих се види врло успешан рад овог Соколки друштва на нашем Југу.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Murter (Dalmacija) priredilo je u toku zime nekoliko vrlo uspešnih priredaba: akademija, posela, lutrija i pozorišnih predstava. Na drugi dan Uskrsa priredena je tradicionalna zabava sa plesom. Prikazivana su i dva komada: „Školski nadzornik“ i „Nesretnik“. Sve društvene priredbe posećene su odlično, a program izvođen na opšte zadovoljstvo. Naš rad nailazi na poštovanje kod sviju dobronamernih meštana, dočim su protivnici ljuti što nisu u stanju da ometu rad našeg društva. U tome neće nikada uspeti, jer je naše članstvo sokolski svesno.

Pišu nam iz Doboja: 21 marta o. g. otsjek sokolskog pozorišta održao je sednicu na kojoj je izvršen i raspodela dužnosti. Otsjek je proširen tako, da su u upravu ušla i braća: Ismet Drače učitelj, Vojislav Pečić pol. činovnik i Safvet Sinanagić, činovnik Zem. banke.

Društvena uprava, u brigama za što uspješni rad društva, donijela je zaključak da se u sokolskom domu vrše svakodnevna dežurstva po članovima uprave čije su dužnosti da prisustvuju vježbama svih kategorija i da održavaju nagovore pred vrstama.

Za 14 aprila, određena je konferencija sa svima sokolskim četama, koje pripadaju matičnom društvu, a to su: Kožuhe, Srp. Grabska, Bušletić, Kostajnica, Osječani, Medakovo. Glavni predmet raspravljanja na ovoj konferenciji jeste sokolska poljoprivredna izložba, koja treba da se izvede u jesen ove godine, kao djelo S. P. P.

Matično društvo sa radom bratskih četa mnogo je zadovoljno, a naročito sa četama — Kožuhe, Srp. Grabska i Kostajnica, pa računa da će se ovakova marljivost pokazati i kod sokolske poljo-privredne izložbe.

Prvo tromesečje tekoćega leta je u Sokolu Selnica ob Dravi bilo u društvenom delu zelo uspešno. Ugodne snežne razmere so dale priliku izvršenja dvoje smuških in-sankaško-tekmo. Daje sta bila priređena dva zimska izleta vzdolž severne meje. Dramski odsek vodi igro, ki bo v najkrašem času uprizorjena. Najvažnije delo se vrši v telovadnici: vsi telovadni oddelki pridno vadijo ter se pripravljajo za nastop, kakor tudi za izlet v Binkoštih k Sv. Duhu, kje bo istotako telovadna akademija. Župnega prednjaškega tečaja sta se udeležila brat Požunko Lado in sestra Srblin Ema.

U sokolskom društvu Zgošća Kakanj održano je 17 marta sijeelo, u vidu roditeljskog sastanka, na kome je brat Rajs Oto, učitelj, održao vrlo uspešno predavanje: „Dom i škola, kao vaspitni faktori i njihova saradnja“.

Sokolska četa Raskrće održala je vrlo uspešno selo koncem februara, u korist siromašnih osnovaca sa teritorije svoje čete. Na selu je održao predavanje br. V. Šolajić o **Štrosmajeru, kao ocu jugoslovenstva**. Tako sokolstvo u našim krajevima sve više postaje najjači čuvar jugoslovenstva.

Prosvetni odbor **Sokolskog društva Visoko** sprema se za jači rad. Vršiti pripreme za idejno-vaspitu školu za vežbače. Za ostalo članstvo održavaće se predavanja, a za mesec mart su rasporedili govore pred vrstom

za sve kategorije i za sve vežbe. Svoju knjižicu misle da popune.

U okviru SPP **sokolsko društvo u Visokom** održalo je kalemarski tečaj za članove seoske čete Kraljevac. Tečaj je vodio referent za seoske čete i sreski poljoprivredni referent, br. **Kozlov, a trajao je tri dana**. Sa uspehom tečaj su završili 25 članova čete Kraljevac, a uz njih još toliki broj ostalih seoskih domaćina. Pošto su ovi krajevi vanredno pogodni za voćarstvo, to je ovaj tečaj od velike potrebe, jer se njime stiču znanja, koja nedostaju našem težačkom svetu.

8 marta održana je sednica Prosvetnog odbora ovoga društva pod predsedništvom prosvetara br. ing. Milenka Gavrilovića. Odbor je odmah po svojoj konstituisanju otpočeo s radom.

Sokolsko društvo Vis nam javlja: Napeto stanje koje je, prije i poslije novo nastalih političkih prilika, ugrožavalo svako djelovanje u našem društvu, nešto je popustilo, pa smo od 1 januara počeli mirno i nesmetano razvijati naš sokolski rad. Tako je u pr. 25 marta priređena svečana akademija društva, uz birani program od 10 tehničkih i 8 muzičkih tačaka.

Članovi, muški naraštaj te starija braća izveli su po nekoliko odlomaka vježbi za slet u Beogradu 1941. Muška i ženska dječica zajedničke proste vježbe, a naraštajke proste vježbe uz pratnju narodnih melodija. Izvedba je bila dobra. Starija braća svojim nastupom pobudili su opće zadovoljstvo kod publike. — Naše članice, pod voćstvom neumorne sokolske radnice, sestre Andrija ne Poduje, izvele su skladno Narodne motive za slet u Beogradu.

Na spravama nastupio je jedan odjel članova, a na konju odjel članica i odjel muške djece. Ima nekoliko dječaka, od 10—12 godina, koji nam daju nade da će postati odlični vježbači. Dječje igre osobito su se sviđjele publici, a muzički dio je lijepo izveden. Publika, koja je dupkom napunila našu dvoranu, oduševljeno je aplaudirala.

Iako je na ovoj priredbi bilo malo „intelektualaca“, naše društvo je njome postiglo takav moralan uspjeh, da mu je daljnji uspješan rad potpuno osiguran.

Sokolsko društvo Cavtat je na drugi dan Uskrsa održalo u sokolani Uskrsku akademiju. Sve tačke programa izvedene su na opće zadovoljstvo, naročito vježbe članova i članica. Društvena dvorana bila je odlično posjećena, kako od građanstva Cavtata, tako i gostiju, kojih je bilo iz Dubrovnika, Trebinja, Boke Kotorske i okolnih sela. Po završenom programu, koji je dao potstrek za još aktivnijim radom u budućnosti, nastavilo se u bratskom raspoloženju sa igrankom i zabavom. Šteta što ni ovaj akademiji nijesu prisustvovali baš oni, koji su prije kratkog vremena pripisivali članovima društva crteže mrtvačkih glava i komunističkih znakova, vinovnici premetačina, tužaba i denuncijacija. Da posjećuju akademiju i zabave sokolskog društva, vidjeli bi djela, koja su nešto više, jače i ljepše od ispraznih riječi. Djela su naši svjedoci!

Sokolsko društvo Pančevo, priredilo je zabavno veče, na kome su izvedene brojne tačke na opšte zadovoljstvo publike. Kao gosti nastupili su gđa Jovanović, radio-pevačica i g. Butaš. Tako-

der su nastupili i brat Putnik i ses. Zakulj. Sve tačke su bile dobro uvežbane, što je zasluga tehničkog vodstva našega društva sa sestrom Skovran na čelu. Prisutne je pozdravio prigodnim govorom br. Dr. S. Mihajlović, ističući istorijsku misiju sokolstva.

Osnovan je socijalni otek, koji je već počeo sa vršenjem svoje humane misije. Pomognuto je nekoliko siromašne braće naraštajaca. Zauzimanjem sestre D. Ilić, otek već raspolaže sa gotovinom od preko 1.000 dinara.

Sokolsko društvo Bjelovar održalo je 17 marta vanredno uspešno okružnu konferenciju. Prisustvovala su 30 delegata iz 6 četa. Referate su izneli načelnik društva, prosvetar i predstavnik župskog oteka za rad na selu. Starešina župe izložio je prilike u kom se Sokolstvo nalazi i njegov govor je saslušan sa znatnim interesom. U nastaloj diskusiji valja istaći govore braće starešine čete Ivančani i predstavnika čete Novi Poljani. Kod svih izaslanika četa zapažena je velika volja da se u ovim krajevima nastavi što intenzivnijim sokolskim radom i odlučnost u sprovođenju tog rada bez obzira na sve prepreke. Tom zgodom data su delegatima sva potrebna uputstva.

Ovu, jednu od najuspješnijih okružnih konferencija u posljednje vreme vodio je društveni starešina, brat Dimitrije Romanić.

Sokolsko društvo Starigrad na Hvaru priredilo je 25 marta zabavno veče, na kome je mlada sokolska diletantska sekcija dala u spio pozorišni komad, koga je igralo šest članica i šest članova, a izveden je precizno i vrlo dobro, i ako među glumcima ima i onih koji su prvi put nastupili. Zato se mora da zahvali bratu režiseru, Marinu Radoslaviću. Dvorana je bila dupkom puna, te je zadovoljio i moralni i materijalni uspjeh.

Iste večeri je brat starešina, Dr. Baldo Politeo, održao kraće predavanje o zaraznom ukočenju šije.

Sokolska četa Mala Nedelja nam piše: Drama „Materinsko srce“, katero so podali naši diletanti na velikonočni pondeljek, je vse prijatelje našega dramskega odseka prijetno presenetila. Po dolgem presledku smo videli na odru zopet nekaj članov naše stare igralske garde. Temu je pripisati popolen moralni uspeh te, za podeželske odre, precej težke drame. Splošna želja je, da se ta igralska družina ne razide, temveč z vsemi sposobnimi možmi izpopolni in nam ponovno nudi sličan užitek.

Vasiljska sokolska četa, društva Tresibaba-rudnik, župe Niš, priredila je 24 marta u prostorijama društva sokolsku zabavu, na kojoj je, sa svojom diletantskom trupom, prikazala nekoliko kulturno-prosvetnih pozorišnih komada, sa odličnim uspehom. Prosvetar čete, Feodor Fendrikov, učitelj i vodja diletantske trupe, održao je predavanje o sokolskom radu na selu, i zahvalio se publici na obilnoj poseti. Na zabavi se sakupio veliki broj publike iz naselja rudnika Tresibabe i Podvisa, kao i iz susjednih sela, Vasilja, Rgošta i Orešca, pred kojom su diletantseljaci pokazali da je sokolski prosvetni rad na selu uhvatio dobar koren, koji treba da se dalje razvija.

Za poznavanje bugarskog i slovenačkog jezika

Pre dужeg vremena objavljivala je „Politika“ časove stranih jezika, koje sam, kao i mnogi drugi čitaoci, sa oduševljenjem dočekivao, osobito zbog časova češkog i ruskog jezika. Mislio sam, da će se nastaviti objavljivanjem i drugih jezika, ali se to nije dogodilo. Međutim smatram, da bi bilo potrebno da se, bilo preko „Politike“, bilo preko drugog lista, ili preko radna, propaganda i **poznavanje bugarskog jezika**. Rad na našem prijateljstvu i zbližavanju je još uvek suviše teorijski, pa treba da se pređe na praktičan posao, a poznavanje jezika je od svega najpraktičnije. Trebalo bi svakom Jugosloven da pozna bar toliko bugarski, da može da čita bugarske novine i knjige.

Pored ovih, rećimo sentimentalnih, razloga, bilo bi i materijalnih, jer bi mnogi Bugari pokušali iz tih lekcija da uče srpsko-hrvatski jezik, čime bi sigurno povećali prođu lista u Bugarskoj. Mogle bi se eventualno za bugarske čitaone izdavati uporedne lekcije za učenje našeg jezika.

Drugo: — Kao činovnik, kome

do ruku dolaze mnogi dopisnici na slovenačkom jeziku, mnogo sam se puta pomučno, dok sam našao nekoga ko bi mi preveo po neku nepoznatu reč, zbog koje je često puta nisam znao o čemu se u dopisu radi. Pomoćnog sredstva, kojim bi se pomogli, nemoćno. Za samo učenje slovenačkog jezika smatram da nisu potrebna naročita uputstva, već da bi za praktičnu upotrebu bilo sasvim dovoljno kada bi imali izražen **rečnik onih reči, koje se razlikuju od srpsko-hrvatskih**. To ne bi bilo ni teško ni nemoguće izraditi, a bilo bi od ogromne koristi za mnoge i mnoge Jugoslovene. Potrebu takvog rečnika osetiću su, verujem, mnogi državni i samoupravni činovnici svih zvanja, zatim haći, trgovci, oficiri, turisti, sokoli, slušaoci radna itd. Mogle bi se u jedno 20—30 nastavaکا da iscrpe sve takve reči, a u jednaka nastavnima, u obliku rečnika Slovenačko-srpsko-hrvatskog, čime bi se zadovoljila jedna nasušna potreba.

Petrovgrad
Slobodan Stefanović,
čin. Suzora

Godišnja skupština Sokolske župe Petrovgrad

Prošle nedelje održana je dvadeseta godišnja skupština Sokolske župe Petrovgrad, u prisustvu brojnih delegata društava i četa. Savez Sokola K. J. zastupao je zamenik starešine, br. **Dr. M. Gradojević**, a našu narodnu vojsku, major g. **Milutinović**, koji su bili vrlo srdačno pozdravljeni.

U pozdravnom govoru, starešina **Dr. Miša Matić**, istakao je značaj sokolskog rada na teritoriji ove naše najsevernije sokolske župe, koja je po svom radu i uspesima zaslužila naziv sokolske kule na severu Jugoslavije. Iznosi što se do sada učinilo i što je ostalo da se učini, pozivajući na složan rad, do pune pobeđe sokolskih ideala, koji nam moraju biti pred očima, jednako kao i tragedija bratskih slovenačkih naroda, čehoslovačkog i poljskog. Završio je govor sa apelom, da se svagde obrazuju narodno-odbranbeni odbori, jer su nam oni u sadašnje vreme najpotrebniji.

Svi izveštaji primljeni su, pa je rešeno, pored ostalog, da se na Duhove, 16 i 17 juna, održi **župski slet u Velikoj Kikindi**, u vezi sa svečanom proslavom dvadesetogodišnjice župe. Tom prilikom biće osvećena i župska zastava.

Br. **Dr. Petar Bojanić**, iz Velike Kikinde predložio je sledeću rezoluciju, koja je jednoglasno usvojena:

1) **Sokolska župa Petrovgrad sa dvadesete godišnje skupštine pozdravlja jednodušno braću i sestre sa teritorija Banovine Hrvatske, izražavajući im svoje simpatije u borbi za jugoslovenske ideale i svoju bezuslovnu vernost.**

2) **Skupština šalje tople izraze ljubavi i vernosti braći Sokolima u Češko-slovačkoj i Poljskoj i čvrstu veru u skoro njihovo uskrsnuće.**

3) **Skupština skreće pažnju nadležnim vlastima i br. Savezu, da je bezuslovno potrebno, bez odlaganja onemogućiti izvesne manifestacije narodnih manjina, kako u štampi, tako i u bioskopima, koje diraju našu zvanično izraženu neutralnost u sadašnjem ratu, tim pre, što smo i mi prisiljeni u višem državnom interesu, da zatajimo naše osećaje.**

4) **Župska skupština izričito naglašava da jugoslovensko sokolstvo treba otvoreno i oštro da stupi u odbranu naših ideala, a to je jugoslovensko, državno i narodno jedinstvo, i Tyrševa demokratska načela.**

Uzeo je reč delegat Saveza SKJ, br. **Dr. Gradojević**, koji je u stvarnom i sažetom govoru izložio smernice sokolskog rada u današnjici. Obzirom na produženje rada u SPP, izabrana je dosadanja Uprava, na čelu sa starešinom br. **Dr. Matićem**, tajnikom **Zeberanom**, prosvetarem **Antonijevićem** i ostalima.

DRŽAJE NAŠIH NEMAČA

Novosadski „Dan“ javlja, da je u Hajdučnici, u južnom Banatu, jedna velika grupa nemačkih omladina, na drugi dan Uskrsa, priredila povorku, pevajući pesme protiv Engleske i ključni nemačkog nacionalso-cijalizmu. List sa pravom traži da vlasti stanu na put ovakvim provokacijama, koje su u oštroj suprotnosti sa neutralnim stavom Jugoslavije, a kojima je krov tamoshnji predsednik opštine, Nemač po narodnosti, koji je već dva puta bio kažnjen zato što ne vodi računa o interesima države, ali se još uvek nalazi, najžalosnije, na svome mestu. — „Dan“ javlja i o još jednom incidentu, u Čonoplji, povodom čega je „gaulažter“, inž. Špaјцер tražio da se otpusti opštinski redar Kováč, čemu se protivni opštinska uprava i ostali građani.

Rad društva u Kovačici

Sokolsko društvo u Kovačici priredilo je uspešno zabavu, sa pozorišnom predstavom. U režiji brata Obrenova, društvenog prosvetara, diletantska sekcija je odlično odigrala dva pozorišna komada, od kojih jedan na slovačkom jeziku. Poseta je bila odlična, a čist prihod namenjen je podizanju sokolskog doma u Kovačici, čija će gradnja započeti još u toku ove godine.

Čitajući novine...

Polemistički sa Dr. B. Markovićem, „OBZOR“ je nedavno pisao: „Dr. Trumbić je, doduše, za vreme emigracije isticao narodno jedinstvo, ali kao propagandističko sredstvo za veliki svijet“.

„Obzor“, koji inače rado piše o podvalama sa srpske strane, tvrdi dakle, da je Trumbić velikom svetu samo podvaljivao; da na osnovu te podvale o narodnom jedinstvu, dobije slobodu za Hrvate, i da je onda napusti... Da to pretstavlja klevetu protiv Dr. Trumbića, najbolji je dokaz činjenica, što je Trumbić, i pre i posle emigracije, zagovarao narodno jedinstvo. Ali značajno je, da je „Obzor“ spreman, da i jednog, tako uglednog Hrvata, kao što je Trumbić, prikaže kao podvaladžiju, samo da nađe neki argument protiv narodnog jedinstva!...

U jednoj polemici izneo je nedavno „Obzor“, da je, za vreme prošlih izbora, u jednom zagrebačkom listu bio objavljen Paveličev letak, koji je pozivao Hrvate, da ne glasaju za „izdajnika Mačeka“, te da je taj letak bio ukrašen fotografijom Ante Pavelića, u uniformi poglavnika „Ustasha“. „Obzor“ tvrdi, da taj list nije bio zabranjen, već da se slobodno delio, zato što su predstavnici režima hteli pomoću frankovaca otimati glasove Dr. Mačeku.

Gotovo u svakom broju mi upiremo prstom na izdajnički rad frankovaca; ali, ako je istina to što „Obzor“ tvrdi, šta tek mora da se kaže o onim srpskim štetocinama, koji su na takav način podupirali taj frankovluk? Jer, ako je frankovac, kao mrzitelj svega što je srpsko i jugoslovensko, i kao podupirač svega što je tuđinsko, vredan prezrenja, — čega li su vredni oni Srbi, koji se tim frankovcima služe i koji ih podupiru?!

Bojimo se, međutim, — kad jednaput nepristrasna istorija bude kazala reč o svemu našem zlu i korovu, — da će se utvrditi, da se nije to događalo samo za vreme prošlih izbora, već da su i mnogo ranije frankovci bili dizani iz mrtvih, samo da bi posluzili partijskim računima.

Odeljenje za Prosvetu Banovine Hrvatske objavilo je saopštenje, u kome se kaže, da se neće uzimati u obzir anonimne denuncije, uperene protiv raznih nastavnika, koje u poslednje vreme, u velikom broju, stižu banskoj upravi.

Doznajemo, međutim, da je banska vlast morala to učiniti stoga, što je bila upravo preplavljena čitavim morem najpodližih denuncijacija, uperenih ne samo protiv nastavnika Jugoslavena, već i protiv svih pristojnih Radićevaca, koji nisu hteli da u školu uvedu politiku raznih razbijača. Tako da, kad bi banska vlast svim tim denuncijama udovoljila, morale bi Hrvatske škole ostati bez svih sposobnih i ispravnih nastavnika...

Verovali ili ne, — „SRPSKE NARODNE NOVINE“, koje izlaze u Pančevu, i koje na svakom stupcu, najmanje na dvadeset mesta zovu na odbranu srpstva, upravljaju otvoreno pismo banu Šubašiću, tražeći od njega, da povuče zabranu izlaženja frankovačkog lista „HRVATSKI NAROD“, i pišući pri tom ovako:

„Mi protestujemo protiv ovakvog rada banske vlasti u Zagrebu i tražimo da se zabrana povuče. Neka bi „Hrvatski narod“, i dalje izlazio, kako bismo nastavili polemiku s njime“.

I neće im zaista biti lako, sirotim „Srpskim narodnim novinama“, ako ban Šubašić ne usliša njihov vapaj!... Jer polovina tog

broja „S. N. N.“ isključivo je ispunjena polemikom sa „Hrvatskim narodom“, ma da je taj zloglasni srbožderski list već mesec dana obustavljen! One, dakle, još uvek žive, čak i od mrtvog Frankovluka, — jednako kao što se Frankovluk u Hrvatskoj godinama hranio od beogradskog „Balkana“. Jer glavno je polemika, — a sve drugo može voda da nosi!...

U organu Hrvatskog sveučilišnog društva, „ALMA MATER CROATICA“, saopštava profesor Barada, koji je, i Hrvat i katolički sveštenik, članak o poč. Dr. Ferdi Šišiću, navodeći da je, ma da teško bolestan, sve do poslednjeg daha najživlje radio na Povjesti Hrvata, za Maticu Hrvatsku, kušajući na svaki način da dovrši taj rad pre nego što umre. „Tako eto, u radu na hrvatskoj povjesti Šišić je proveo mladost, zrele godine i zadnje svoje časove“ — zaključuje Dr. Barada.

I eto, o takvom Hrvatu nije glavni organ hrvatskog pokreta doneo niti jednog jedinog reda, prilikom smrti, samo zato, što je ostao veran Štrosmajerovoj misli.

PROSVJETNI RAD SOKOLSKOG DRUŠTVA CETIŃE

Nakon konstituisanja Prosvjetnog odbora, prihvaćen je opširan plan rada za ovu godinu, a prema nacrtu prosvjetara, brata Bokana. Programom je predviđeno slijedeće: redovno držanje govora pred vrstom, organizovanje izleta, organizovanje stalne muzičke i pozorišne sekcije, osnivanje čitaonice, reorganizovanje knjižnice, obilježavanje četa u cilju propagande za održavanje sokolskih sijela sa predavaњima itd.

Rad po predviđenom planu otpočeo je u svima pravcima. Govori pred vrstama drže se redovito iz svih predmeta. Uvedena je jedna novost, priređivanje debatnih večeri nedjeljom, na kojima učestvuju članovi i narastaј, pod vođstvom brata Paviћа. Skoro će biti otvorena i ideјna škola, koja će raditi naporedo sa prednjačkim tечајem. Muzička i pozorišna sekcija rade zajednički i to uspješno, a osnovan je i sokolski orkestar za kojim se davno osjećala potreba. Dilegtanti su nastupili već u nekoliko mahova sa uspjehom. Počelo se i sa priređivanjem izleta, na kojima je uzimao učesnika veliki broj pripadnika, koji provode po nekoliko časova na slobodnom vazduhu u prirodi, u raznim igrama. I čitaonica je sve posjećeniја i bogatija novinama i listovima, a ovih dana se počelo sa sređivanjem knjižnice.

M. Dediћ.

Objašnjenje „Prve Hrvatske štedionice“

Od uprave Prve hrvatske štedionice, u Zagrebu, primili smo pismo, u kome se objašnjava slučaj, koji se desio na jednom pismu, upućenom Savezu Sokola K. J., u Beogradu, a na kome je stajalo „Ođio za inostranstvo“, o čemu je „Sokolski Glasnik“ pisao u prethodnom broju. Uprava štedionice objašnjava, da je do toga došlo zato, što je predmet pisma bila jedna čekovna knjižica, koja je pripadala jednom američkom iseljeniku, a sve stvari koje imaju, makar i posredne veze sa Amerikom, rešavaju se preko odeljenja za inostranstvo. Nikakve druge namere nije bilo u tom aktu, već jedan utvrđeni uzus.

Rado objavljujemo to objašnjenje, jer nemamo ništa protiv Prve hrvatske štedionice, kao ni protiv bilo koje ustanove u našoj državi, koja se odnosi korektno prema nacionalnim interesima.

Sokolsko društvo u Srp. Elemiru na dan 3 marta održalo je ples pod maskama, koji je moralno i materijalno potpuno uspeo, na zadovoljstvo svog građanstva. Čist prihod od 2.000 dinara namenjen je za nabavku društvenih sprava.

Смрт арх. Бранка Мишковића

Претпрошле суботе умро је у Београду брат, арх. Бранко Мишковић, члан Грађевинско-уметничког одбора Савеза Сокола Кр. Ј. у 30 година, опште познат и цењен по својој стручној спреми као и по љубави за све што је лепо, племенито и добро.

Покојни Бранко свршио је са успехом технички факултет у Београду. У жељи да се што

боље усаврши, полази на студије у Париз, где студира архитектонске науке код чувеног светског архитекта Луја Кордије, који је изјавио, да му је Бранко један од најбољих ученика и да ће Београд од њега имати много користи.

Пун почета, стручно спреман и усавршен, враћа се у Београд, где ступа у општинску службу. Ради на изради спортског стадиона на Ади Циганлији, затим на регулацији града и изради склоништа од напада из ваздуха. Својом енергијом и способностима све је задивљиво.

Посебну пажњу заслужује његов несебични рад у соколству. Још као гимназијалац вежбао је у Матици. Међу браћом био је омиљен под именом „Мишко“. Био је добар справаш, пливач и веслач. Своје ретке способности ставио је на располагање свему соколству, као члан Савезног грађевинско-уметничког одбора, али када смо од њега највише очекивали, прекинула је неумољива смрт нит његовог младог живота.

И за време служења у кадру, као потпоручник морнарице, стекао је опште симпатије. Колико је био вољен и цењен доказала је и његова сахрана, када су многобројни пријатељи, Соколи и поштоваоци дошли да га испрате на последњи починек.

Југословенско соколство задржаће му трајну успомену.

P.

Br. A. Štefan o jugoslovenstvu i sokolstvu

Треће predavanje na Sokolskom narodnom univerzitetu župe Beograd, u Sokolskom domu Matici, održao je prekjuche br. Adolf Štefan, zam. starešine župe, o „Jugoslovenskoj misli u sokolstvu“. Pred lepim brojem slušalaca, predavač je najpre definisao pojam narodnosti, prešavši na formiranje naše nacije i na rad sokolstva na ujedinijenju Jugoslavena. Jugoslovensko sokolstvo je rođeno sa idejom narodnog i državnog jedinstva i ono s njom živi. Naše sokolstvo moglo bi da menja tu misao samo proširenjem u slovensku, što je i predviđeno u njegovim ciljevima, — preko jugoslovenstva, kroz slovenstvo kao čovečanstvu! Sokolstvo ne brani nikome da se ponosi svojim plemenskim imenom; jer kao što Srbin može da bude Šumadinac, Ličanin, Sremac, ili Hrvat da bude Zagorac, Dalmatinac itd., — tako isto može da bude Jugosloven svaki Srbin, Hrvat i Slovenac. Predavač se osvrnuo i na razna pogrešna shvatanja jugoslovenstva, koja su štetna po samu misao narodnog i državnog jedinstva.

Napose je podvukao, da sokolstvo nikada nije služilo ni pojedini grupama, ni zasebnim plemenskim interesima, te da je u tekstu prvodecembarskog zaveta za novo članstvo stavilo reči: „Zaveštujem se, da ću ostati veran jugoslovenskom narodnom i državnom jedinstvu“. Zbog vernosti toj ideji ono biva proganjeno, ali ono je svesno da će pobeda biti veća, što su teškoće jače. Spominje peči i rad Tyrša, Šajnera, Masaryka, Dr. Mineva i drugih pobornika sokolske sveslovenske misli. I danas je sokolstvo pozvano da čuva ono što je stvoreno i da bude svest nacionalne pripadnosti kod svih Jugoslavena, jer je to naš amanet. Samo Jugoslaveni bili su nemari i ostace čuvari opstanka Jugoslavije!

Predavač je bio vrlo srdačno pozdravljen spontanim aplauzom.

Iduće predavanje održaće u sredu, 10 o. m., br. Ivan Kovač, načelnik Saveza Sokola K. J., o temi: „Sokolsko hzičko vaspitanje i obrazovanje karaktera“. Početak tačno u 8 sati, uveče.

Zanimljivosti iz doma i sveta

Francuski listovi javljaju da, prema informacijama koje stižu iz neutralnih zemalja, nemački Rajh sve jače oseća poteškoće transporta robe i sirovina, koju kupuje u raznim zemljama. Tvrdi se čak, da je Rajh bio prisiljen da obustavi fabrikaciju oružja u nekim fabrikama Češko-moravskog protektorata, zbog silne potrebe izrade željezničkog materijala. Računa se, da bi za prenos ruskog petroleja, određenog za Nemačku, koji leži u Varni, bilo potrebno više od četiri meseca, pod uslovom da Nemačka raspolaže sa 5.000 vagona-cisterina, za tranzit preko Jugoslavije, čime, međutim, ona ne raspolaže. Francuski listovi tvrde, da se već davno primećuju nedostaci u željezničkom materijalu u Nemačkoj i da je to glavni razlog, što Nemačka ponovo kuša da izvuče svoje brodove, koji su puni raznih sirovina i robe, a koji su blokirani u neutralnim lukama. Rajh bi naročito želeo da oslobodi tridesetak lađa, ispunjenih bauksitom, koje leže u jadranskim lukama i koje bi trebale da odu do Konstance, na Crnom Moru. Osim toga ima dvadesetak lađa u nizozemskoj Indiji, sa dragocenim tovarom. Ali svi ti pokušaji bili su do sada uzaludni.

Poluzvanična fašistička revija, „Relazioni internazionali“, objavila je u poslednjem broju članak o odnosima Italije sa Balkanom, u kome na prvom mestu govori o odnosima sa Jugoslavijom, tvrdeći, da je jadranski mir stalan faktor i da takav treba da ostane. Jer fašistička Italija ne gaji potpisane ugovore? Članak na koncu kaže, da se mnogo govori o talijansko-nemačko-sovjetskom planu za Balkan, u želji da se Italija sputa, ali da je to sve lažno i bez ikakvog osnova. Italijanska politika ima za cilj ravnotežu, a ne rušenje; i te politike će se Italija držati do kraja.

Nemačka štampa u poslednje vreme napada sve oštrije švajcarsku štampu, optužujući je, da se ne drži neutralno i da je njeno pisanje sve više neprijateljsko prema Nemačkoj. Zanimljiva je, da takvo držanje uzimaju naročito listovi nemačkog jezika u

Švajcarskoj, što pokazuje da i Švajcarci, koji nemački govore, svojim simpatijama stoje na strani zapadnih sila. „Berliner Börsenzeitung“ se pita, da li je Švajcarska neprijatelj ili neutralac, kad njena štampa pokazuje toliko naklonosti prema Engleskoj i Francuskoj i kada širi takve tendenciozne vesti o Nemačkoj.

Tršćanski list „Il Piccolo“, objavio je nedavno napadaј na predsednika francuske vlade, zbog jedne fotografije koja je objavljena u listu „Illustration“, a na kojoj se, pored predsednika vlade i g. Sumera Wellesa, nalazi i jedna geografska karta, koja bi imala prikazati, kako će izgledati Evropa posle rata. Italijanski list tvrdi, da se na toj karti vidi formirana nezavisna Austriја, dok bi Italija bila potisnuta u svoje „stare granice“. Julijska krajina bi bila podeljena između Austrije i Jugoslavije, tako da bi Trst pripao Austriji, a Rijeka i Istra Jugoslaviji.

Američki list „Forum“ objavljuje članak o naporima, da se prodaju smrtonosni električni zraci. Tom prilikom kaže, da je poznati jugoslovenski naučnik, Dr. Nikola Tesla, koji živi u Americi, pionir na polju izučavanja tih zraka i da on smatra, da je potreban još samo mali napredak, pa da se potpuno usavrše te zrake, koje će biti u stanju da onesposobe čitave armije i da zastave avione u zraku, na velikim daljinama. List veli, da drugi naučnici ne dele to mišljenje i da sude, da je do pronalaska takvih zraka još vrlo daleko.

HOĆE LI SE ODRŽATI OLIMPIJADA U HELSINKI?

I pored želje Finaca, da se Olimpijada 1940 održi u Helsinkiju, izgleda ipak da se ta želja neće ostvariti. Od velikog broja država koje su bile prijavile svoje učestvovanje odustalo ih je 17. Po svemu izgleda, Olimpijada u Helsinkiju neće se održati, ali će Finski Olimpijski komitet predložiti, da se organizacija Olimpijade ponova povjeri Finskoj, za jednu od idućih godina.

Sadržina soko'skih listova

„SOKO SKOPLJE II“

U Skoplju izlazi već drugu godinu mesečni list „Soko Skoplje II“, kao glasilo Sokolskog društva Skoplje—Hanrijevo. List uređuje vredni mladi sokolski radnik, br. Vladimir Pokorni-Salabov. Prvi broj nove godine donosi, pored uvodnog članka, lepe napise i rasprave o aktuelnim problemima, kao i kratke vesti o društvenom radu. I ovaj broj je izašao u ukusnom omotu, na 8 strana.

„SOKOLSKO GLEDALIŠĆE“

Sokolsko društvo Trbovlje izdalo je novu svesku „Sokolskog gledališća“, glasila svoje diletantске pozorišne sekcije, povodom premijere komada „Pesem s ceste“. Pored programa komada, u svesci se nalaze razni članci i snimke sa dosadanjih predstava.

„PUTEVI RUSKOG SOKOLSTVA“

Primili smo broj 1-2 drugog godišta glasila Pokrajinskog Saveza Ruskog sokolstva, koji izlazi u Beogradu, pod devizom „Pamti Rusiju!“, sa sledećim sadržajem: Naša narodna zadaća (N. Kadesnikov); — Nevska pobjeda (B. Sergevski); — Dužnost (pesma); — Hrišćanska sloboda i drevna Rusija (V. Rozov); — O ljubavi k otadžbini; — Sokol (pesma); — U otadžbini; — Izveštaj o prosvetnoj delatnosti Pokrajinskog Saveza u Jugoslaviji; — Prosvetna delatnost Ruskog Sokola u Bugarskoj. List izlazi meseno u redakciji V. M. Tkačeva, a pretplata mu je za sokole 24 dinara godišnje, za ostale 36 dinara, a šalje se na upravu, Prestolonaslednikov trg 34.

Tko je malokrvan, blijed

I nopoće slabog zdravlja, nekā upotrebi najnoviji specijalitet „FERRÓBOVIM“ koji otvara vanredan apetit i vrlo brzo oporavlja svaku osobu kojoj je bilo kakva bolest narušila zdravlje. Za dobar uspeh dovoljne su 2-3 flaše. Originalna flaša din. 40.— franko. Proizvada Mr. Ph. A. Mrkušić, apotekar u Mostaru (banovina Hrvatska). Dobiva se u apotekama Reg. S. Br. 6682/32

„NAŠA RADOST“

Broj 3 lista jugoslovenske sokolske dece donosi ovaj sadržaj: Kića Sokolić (Jovan Udicki); — Priroda se budi; — Raštanak (F. Katarinić); — Automobilizam na Kozlovom vrhu (H. Zoran); — Marec; — Spasilac proleća; — Doživljaji male kraljice od Milinije; — Uskrs u mom zavičaju; — Uskrsnji narodni običaji na selu (J. M. Mrežnički); — Život u martu na selu (Jozo Matešić); — Uganke; — Prije dvadeset hiljada godina; — Lov na velike životinje; — Siroti mali zečić; — Kornjača i guska; — Igre; — Prilog: Našim mališanima.

„SOKOLSKA VOLJA“

Broj 166 glasila Ljubljanskog Sokola donosi zanimljiv uvodnik „Celje“, iscrpne preglede događaja u zemlji i svetu, opširne vesti iz sokolstva u zemlji i svetu, pismo iz Praga, feljton i kratke beleške o aktuelnim događajima. Na prvoj strani je slika brata Franje Čepina iz Celja, koji slavi pedeset godišnjicu života.

„GORENJSKI SOKOL“

Izašao je broj 1-2 vesnika Sokolske župe Kranj, koji je ispunjen izveštajima župske uprave za godišnju skupštinu. Na uvodnom mestu je pozdravna reč starešine župe, br. Špicara. List izlazi mesečno.

NOTE ZA SLETSKE VEŽBE

Note za sletske vežbe i vežbe za žensku decu nalaze se u štampi i, čim budu gotove, biće razaslate župama, gde će ih jedinice moći da poručuju.

Sestra JOSEFINA KUSTIĆ, Iosipova, iz Splita, redovita vježbačica, ostala je bez mesta. Ima 2 razreda Trgovačke akademije i svršeni bolnički tečaj. Reflektira na namještenje u bilo kojem mjestu, pa molimo sve bratske jedinice, u koliko bi se ukazala prilika za namještenje ove sestre, u svojstvu bolničarke ili pomoćne kancelarijske sile, da to jave Sokolskoj župi Split.

Uskrsnja kulturna akcija „Male biblioteke“

„Mala biblioteka“ za vreme kulturne akcije, koja će trajati od 28. marta do 10. maja, daje celu jednu biblioteku od 36 raznih knjiga u vrednosti od 341 din. za svega din. 100.—

Za dinara 100 dobijete 36 raznih knjiga od 31 književnika, u kojima imate: romana, pripovedaka, pesama, pozorišnih komada, pedagogije, naučnih dela, filozofije, biografija, eseja i drugih stvari. Od prvih, od najboljih i najvećih književnika. Sve najbolje od najboljih.

Kod nas poznato je, da je još uvek najlepša, najbolja i najjeftinija knjiga koju izdaje „Mala Biblioteka“.

Ova cena traje samo za vreme njene uskrsne kulturne akcije, i važi samo onda, ako se poručio ceo komplet, sve od jednom.

Iskoristite ovu jedinstvenu priliku, koja Vam daje mogućnosti da za male pare dođete do cele jedne biblioteke.

Pojedine knjige staju po dole navedenim originalnim cenama:

Knjiga	Din.
P. Vujević „Jovan Cvijić“	5.—
Sremac „Kir Geres“	7.50
Sremac „Čiča Jordan“	5.—
Protić „Podlistici i male scene“	20.—
Protić „Neozbiljne stvari“	7.50
Jevtić „O profanim stvarima“	5.—
Palavestra „Sivi vidici“, roman	7.50
M. Janković „Kaluder iz Rusije“	2.50
Zmaj Jova „Istočni biser“	7.50
Ostojić „Srpske narodne pripovetke“	20.—
Miron „Platon i Sopenauer“	7.50
Lord Makole „Miljton“	5.—
Gete „Lis Rajneke“	10.—
Gete „Patnje mladog Vertera“	15.—
Hajlborn „Preistorijski čovek“	20.—
Šekspir „Hamlet“	12.50
Šekspir „Ričard III“	12.50
Lohki „Budućnost čovečanstva“	5.—
Hajne „Florentinske noći“	10.—
Hamsun „Sanjalo“ roman	7.50
Elen Kej „Vaspitanje dece u školi“	7.50
A. I. Kuprin „Novele“	7.50
Tolstoj „Hrišćanska nauka“	7.50
Farer „Iz mornarskog života“	5.—
Rišpen „Uspesi Cezara Bordije“	5.—
Arcibašev „Senke jutra“	7.50
Platon „Simposion“	7.50
Šopenhauer „O religiji“	20.—
Gete „Torkvato Taso“	10.—
Korolenko „Makarov san“	5.—
Dimitrijević „Pisma iz Soluna“	15.—
Čorović „Beleške jednog taoca“	6.—
Cerm's „Dokone misli“	10.—
A. Frans „Epikurov Vrt“	15.—
Glig. Petrov, „Čovek i život“	15.—
Pšibiševski „Vigilija“	5.—

Knjiga	Din.
Novac treba slati na filijalu Poštanske štedionice br. 1434 Sarajevo, a narudžbine na Administraciju „Male Biblioteke, Sarajevo, Prestolonaslednika Petra br. 19/1.	

KOPLJA

diskose, sportske lukove, bumeranče, lopte i sve ostale sprave nabavite u najboljoj kvaliteti

U SPECIJALNOJ TVORNICI GIMNASTIČKIH SPRAVA J. ORAŽEM RIBNICA Ustanovljena 1881

SEMENJE za polje i vrt nuđa Sever & Komp. Ljubljana Tražite cenovnik!

Tvornica TANINA Sisak D. D.

Proizvodi slijedeće ekstrakte:

- Kestenov ekstrakt
- Smrekov „
- Hrastov „
- Kveljačo „
- Valonca „
- Mimoza „

i razni miješani ekstrakti. Sirovina se nabavlja iz naše države, Afrike, Azije i Južne Amerike.

Šaljite pretplatu za „Sokolski Glasnik“

Sestre-Braćo!

Upamtite da ćete sokolsku odoru, vežbače odelo i sve ostale sokolske potrepštine dobiti jedino, propisno i jeftino u solidnoj i poznatoj

Trgovini sokolskih potrepština Branko Palčić ZAGREB Kraljice Marije 6 BEOGRAD Balkanska 22 Tražite besplatni cenovnik

Ново отворени гранд хотел „Београд“

до железничке станице утао Балканско и Немањине улице.

ХОТЕЛ располаже са највећим бројем првокласно ново намештених хигијенских соба. Топла и хладна текућа вода. Централно грејање, купатило, лифт, телефон. — РЕСТОРАН: одлична домаћа и страна кухиња, пића из најбољих домаћих подрума. — Препоручује се путничком и трговачком свету. — Првокласни концерт свако вече, станице отменог друштва, удобна разонода.

Најсолидније су цене у ГРАНД ХОТЕЛУ „БЕОГРАД“ увериће се - Хошелијер, ФИЛИП МАЈИЋ

Tvornice P. Teslić, Sisak

Firma je vlasnik prirodnih vrela pitke i ljekovite vode poznate na tržištu pod imenom prirodna radiaktivna Pitka

SISAČKA MINERALNA VODA (alkalno murijatsko jedno vrelo)

ovapnjenje žila, visoki krvni tlak, iznemoglosti, trajne upale dišala, asthmu, bronchiale, očne i živčane bolesti, trajne kožne bolesti (akna, furunkule, čireve), tuberkulozu kostiju, članaka i živaca, reumatizam mišića i članaka, ženske bolesti (upale, mijome, eksudate, trajna zapaljenja), trajne otekline žlijezda (gušu, pubertnu strumu), bolesti crijeva i želuca, bubrežni i žučni kamenac skrofulozu (članaka, živaca, kožnu skrofulozu, čireve), bolesti spolnih i mokraćnih organa (trajno zapaljenje, kamenci), hemeroide, usporeni oporavak, zacjeljuje rane, nepravilnosti kod probave. Naročito povoljno djeluje kod pojave morske bolesti.

Liječi

čini kamenac skrofulozu (članaka, živaca, kožnu skrofulozu, čireve), bolesti spolnih i mokraćnih organa (trajno zapaljenje, kamenci), hemeroide, usporeni oporavak, zacjeljuje rane, nepravilnosti kod probave. Naročito povoljno djeluje kod pojave morske bolesti.

VLASNIK P. TESLIĆ, SISAK

FIRMA JE ODLIKOVANA NA SLIJEDECIM IZLOŽBAMA:

Trgovačka i obrtnička izložba u Osijeku 1925 godine zlatnom plaketom. — Međunarodni sajam i izložba u Novom Sadu 1929 godine zlatnom medaljom. — Exposition International, Barcelona 1929 Medalla de Oro. — Foire Exposition de Nice 1930

Grand Prix avec Médaille d'Or. — XII. Fiera Campionazia internazionale di Padova 1930 Grand Premio e Medaglia Oro. — III-e Exposition Internationale de l'Enfant, Bruxelles 1940. — Grand Prix avec Médaille d'Or. — A naročito za „Sisačku mineralnu vodu“, na Exposition de Bien-Etre, Paris 1930 pour Eaux Minérales: Grand Coup d'Honneur avec Médaille d'Or.